Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Rzeczypospolitej Polskiej

EKSPORT UZBROJENIA
I SPRZĘTU WOJSKOWEGO Z POLSKI

Raport za rok 2017

Warszawa 2018

Wydawca
Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Opracowanie
Departament Polityki Bezpieczeństwa

Redakcja
Departament Polityki Bezpieczeństwa

Copyright © by Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2018

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne Podsekretarza Stanu, Bartosza Cichockiego

1. **Geneza systemu kontroli eksportu w Polsce**
2. **Podstawowe elementy międzynarodowej kontroli eksportu**
3. **Polityka państwa w dziedzinie nieproliferacji i kontroli eksportu**

   3.A Aktywność międzynarodowa Polski w zakresie nieproliferacji oraz obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym
4. **Przedmiot kontroli**
5. **Organizacja kontroli eksportu w Polsce**
6. **Międzynarodowa przejrzystość transferów uzbrojenia**
7. **Eksport uzbrojenia**
8. **Dane liczbowe**

   8.1. Dane o eksporcie ogółem

   8.2. Dane o transferach sprzętu bojowego

   8.3. Dane o eksporcie i transferach broni strzeleckiej i lekkiej
9. **Promocja oferty przemysłu obronnego za granicą**
10. **Europejski Fundusz Obronny**

10. Załączniki

Załącznik nr 1 – Traktat o handlu bronią

Załącznik nr 2 – Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa – tekst jednolity.

Załącznik nr 3 – Orientacyjny wykaz państw objętych międzynarodowymi sankcjami na obrót towarami o znaczeniu strategicznym.

Załącznik nr 4 – Kategorie Wykazu uzbrojenia

Załącznik nr 5– Uczestnictwo w wielostronnych reżimach kontroli eksportu

Załącznik nr 6 – Wykaz firm, które dokonały rzeczywistego eksportu w 2015 r.

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt przedstawić kolejną edycję corocznego Raportu na temat eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski. Publikacja została przygotowana przez Departament Polityki Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP i prezentuje wyniki sprzedaży eksportowej polskiego sektora zbrojeniowego w 2017 roku.

Raport jest wyrazem przejrzystości, której skrupulatnie przestrzegamy w handlu bronią, zgodnie z prawodawstwem krajowym i zobowiązaniami międzynarodowymi. Wierzymy, że respektowanie tych regulacji pomaga w zapewnieniu bezpiecznego obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym na światowych rynkach. Dokładamy więc wszelkiej staranności, aby nasza broń nie trafiała w ręce państw objętych międzynarodowymi sankcjami, ani żadnych innych podmiotów, które mogłyby przyczynić się do zwiększenia niestabilności w jakichkolwiek rejonach świata.

Niniejszy raport swoją strukturą nawiązuje do formy znanej z lat ubiegłych: zawiera nie tylko dane liczbowe dotyczące eksportu, ale także podstawowe informacje na temat uwarunkowań prawnomiędzynarodowych w handlu bronią. Nowością jest zaś rozdział prezentujący aktywność międzynarodową Polski w zakresie nieproliferacji oraz obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym.

W roku 2017 wartość eksportu polskiego sektora zbrojeniowego wyniosła 472,2 mln EUR, co oznacza 23% wzrost względem poprzedniego roku. Tak dynamiczna poprawa wyników jest efektem zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za rozwój polskiego sektora zbrojeniowego oraz dobrej koniunktury międzynarodowej: od kilku lat obserwujemy bowiem nieprzerwany wzrost sprzedaży broni na światowych rynkach. W roku 2017 r. największą część naszego eksportu stanowiła sprzedaż do USA (32,3%), RPA (16,6%), Bułgarii (6,3%), Francji (6,0%) i Turcji (5,2%). Z pewnością rywalizacja Polski na międzynarodowym rynku uzbrojenia i sprzętu wojskowego wzmacnia przemysł obronny w naszym kraju. Dzięki niej musi się on stawać coraz bardziej innowacyjny, aby mógł nadążyć za wciąż rosnącymi standardami wśród naszych konkurentów z innych państw. MSZ stara się wspierać wzrost aktywności eksportowej polskich przedsiębiorstw oraz ich zaangażowanie w projekty europejskie i transatlantyckie.

Wierzymy, iż w kolejnych latach uda się utrzymać obecne tempo wzrostu polskiego eksportu. Jednym z nowych narzędzi wspierania naszego potencjału obronnego będzie Europejski Fundusz Obronny (EDF), którego środki w latach 2021-2027 planowane są na 13 mld EUR. Pieniądze te zostaną rozdysponowane wśród państw unijnych na projekty związane z badaniami i rozwojem nowych technologii w dziedzinie obronności. Zachęcamy polskie przedsiębiorstwa do zainteresowania się tym tematem i ubiegania się o granty w bliskiej przyszłości.

Z pewnością na modernizację polskiego przemysłu obronnego, a tym samym wzrost jego konkurencyjności na arenie międzynarodowej, wpłyną duże zamówienia na potrzeby własnej armii, które planowane są w najbliższych latach. Zgodnie bowiem z przyjętą na potrzeby Strategicznego Przeglądu Obronnego (SPO) prognozą finansową planuje się, że łączne wydatki na obronność w latach 2017-2032 osiągną poziom ok. 1 biliona 141 mld PLN, w tym ok. 300 mld PLN na finansowanie modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP.

Mam nadzieję, że niniejszy Raport będzie stanowił użyteczne kompendium wiedzy dla przedstawicieli przemysłu i ekspertów ze sfery obronności w ich codziennej pracy.

Łączę wyrazy szacunku

Bartosz Cichocki

Podsekretarz Stanu

1. Geneza systemu kontroli eksportu w Polsce

Prace nad stworzeniem w Polsce krajowego systemu kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym zainicjowano w marcu 1990 roku. Kilka miesięcy później Rada Ministrów zaakceptowała model takiego systemu, po czym nastąpiła wymiana z ośmioma państwami COCOM[1] not dyplomatycznych z deklaracją rządu polskiego wprowadzenia w życie tegoż systemu kontroli i gotowości współpracy międzynarodowej w tym zakresie.

Proces legislacyjny dotyczący ustawowego uregulowania tych kwestii rozpoczął się w grudniu 1991 roku, a zakończył 2 grudnia 1993 roku uchwaleniem przez Sejm *Ustawy o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi*, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw Nr 129 z dnia 24 grudnia 1993 roku. Ustawa weszła w życie 25 marca 1994 roku. Obejmowała ona swoim zakresem działania towary podwójnego zastosowania, podczas gdy kontrola eksportu broni realizowana była na podstawie ówcześnie obowiązującej ustawy o działalności gospodarczej i przepisów celnych.

Ustawowe uregulowania dotyczące kontroli obrotu towarami i technologiami oraz zobowiązanie się rządu polskiego do efektywnego funkcjonowania systemu kontroli przyczyniły się do wykreślenia Polski z listy restrykcyjnej COCOM 25 marca 1994 roku, na kilka dni przed jego ostatecznym rozwiązaniem. Jeszcze jesienią 1993 roku, kiedy oczywista stawała się nieprzystawalność COCOM do nowej światowej sytuacji politycznej, państwa członkowskie oraz sześć krajów tradycyjnie z nim współpracujących (Austria, Irlandia, Finlandia, Nowa Zelandia, Szwajcaria i Szwecja) rozpoczęły konsultacje nad powołaniem nowego międzynarodowego porozumienia nieproliferacyjnego, roboczo określanego jako Nowe Forum, które objęłoby kontrolą międzynarodowy obrót uzbrojeniem konwencjonalnym oraz zaawansowanymi urządzeniami i technologiami mogącymi mieć zastosowanie w tworzeniu arsenałów militarnych. Polska uczestniczyła w negocjacjach nad powołaniem Nowego Forum, które od grudnia 1995 roku określa się jako Porozumienie z Wassenaar[2].

Jednym z efektów uczestnictwa Polski w Porozumieniu z Wassenaar stała się konieczność uchwalenia nowych przepisów prawnych regulujących obrót z zagranicą uzbrojeniem i sprzętem wojskowym, mających na celu zharmonizowanie krajowych definicji

[1] COCOM (Coordinating Committee for Multilateral Export Controls – Komitet Koordynacyjny Wielostronnej Kontroli Eksportu) istniał od roku 1949 i skupiał 17 państw zachodnich – najbardziej uprzemysłowionych państw świata i dysponentów zaawansowanych technologii. Zasadniczym celem organizacji było zapewnienie kontroli eksportu do krajów Europy Środkowej i Wschodniej towarów, technologii i usług o charakterze strategicznym, zdolnych do umocnienia ich potencjału militarnego i gospodarczego. Organizacja ta, z uwagi na jej nieformalny charakter, nie miała umocowania prawnego w żadnym układzie międzynarodowym i funkcjonowała na zasadzie *gentlemen agreement*. System kontroli eksportu wypracowany przez tę organizację radykalnie ograniczył dostęp krajów Europy Środkowej i Wschodniej do nowoczesnych technologii mających zastosowanie w sektorze zarówno wojskowym, jak i cywilnym.

[2] Wassenaar – dzielnica Hagi, w której prowadzone były negocjacje nad powołaniem nowej organizacji.

i procedur kontrolnych ze stosowanymi w innych państwach. Odpowiednie postanowienia zawarte zostały w *Ustawie z 11 grudnia 1997 roku o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym*.

Nagromadzenie doświadczeń w kontroli obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym oraz towarami podwójnego zastosowania, jak również dążenia integracyjne naszego kraju spowodowały konieczność dostosowania polskich uregulowań prawnych dotyczących kontroli eksportu do standardów Unii Europejskiej. Wprowadzono m.in. ujednolicone i zgodne z rozwiązaniami unijnymi wykazy towarów i technologii objętych kontrolą. Polska zaczęła też stosować w praktyce polityczne zalecenia unijnego *Kodeksu postępowania w eksporcie broni*.

Rozwój gospodarczy i technologiczny kraju, a także ewoluujące wciąż międzynarodowe uwarunkowania prawno-organizacyjne stanowiły przesłanki do opracowania nowych uregulowań prawnych w dziedzinie kontroli eksportu w Polsce. Zawarto je w *Ustawie z 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw*. Ustawa ta nowelizowana była w 2004 roku w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, a co za tym idzie – z potrzebą formalnego dostosowania prawa krajowego do regulacji unijnych. Następne lata zaowocowały nową porcją doświadczeń i kolejnymi zmianami prawa unijnego, które unaoczniły potrzebę dokonania ponownej nowelizacji przepisów krajowych. Tekst jednolity ustawy z 29 listopada 2000 r. uwzględniający zmiany wprowadzone ustawą z 25 maja 2012 roku stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

2. Podstawowe elementy międzynarodowej kontroli eksportu

Kontrola eksportu charakteryzuje się – tak na świecie, jak i w Unii Europejskiej – tym, że jest elementem polityki bezpieczeństwa, w której realizacji wykorzystuje się instrumenty polityki handlowej.

Wynika to ze specyfiki „towarów", które są objęte międzynarodową kontrolą eksportu. Są nimi: broń konwencjonalna i masowego rażenia, uzbrojenie oraz bardzo szeroka grupa towarów, które mają głównie zastosowania cywilne, ale mogą być wykorzystane do produkcji wymienionych tu rodzajów broni. Obrót bronią masowego rażenia jest zakazany na mocy traktatów międzynarodowych, których Polska jest Państwem-Stroną. Towarami podwójnego zastosowania nazywa się zarówno urządzenia produkcyjne, kontrolno-pomiarowe, oprogramowanie, jak i technologie wytwarzania oraz serwisowania. Wszystkie one, szczególnie w dobie obecnego zagrożenia konfliktami asymetrycznymi, mogą stanowić zasadnicze zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, stąd też są przedmiotem współpracy kilkudziesięciu krajów, mającej na celu monitorowanie w skali światowej międzynarodowego obrotu tymi towarami.

Kontrola eksportu, będąca narzędziem realizacji polityki bezpieczeństwa państwa, dotyczy międzynarodowej wymiany towarowej i wykorzystuje w praktyce mechanizmy i instrumenty kontrolne związane z typowymi procedurami handlowymi, a także z procedurami kontroli celnej. Stanowi ona tzw. pozataryfowe ograniczenia obrotu, przekładające się w praktyce na obowiązek uzyskiwania licencji (w Polsce – zezwoleń) na dokonywanie obrotu w różnych jego formach, także w przypadkach tzw. niematerialnych transferów, kiedy nie dokonuje się formalnych odpraw celnych, oraz w przypadkach pośrednictwa, kiedy pośrednik krajowy uczestniczy w transakcji dokonywanej między firmami innych krajów, a towar nie przechodzi przez terytorium Polski ani przez obszar celny Unii Europejskiej. Proces wydawania licencji i związanych z nimi oświadczeń końcowego użytkownika, międzynarodowych certyfikatów importowych i certyfikatów weryfikacji dostawy jest domeną krajowego organu kontroli eksportu, którym jest minister właściwy do spraw gospodarki. Proces ten jest elementem międzynarodowego systemu monitorowania obrotu towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym.

Niezwykle istotnym instrumentem kontroli eksportu jest krajowa i międzynarodowa współpraca organów kontroli eksportu, służb celnych, dyplomatycznych i specjalnych. W Polsce uzyskała ona podstawę prawną w *Ustawie z 29 listopada 2000 roku o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa*, która wskazuje organy opiniujące w procesie wydawania zezwoleń na dokonywanie obrotu oraz określa ich uprawnienia, a w szczególności uprawnienia koordynacyjne i kontrolne przysługujące ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

Szeroką bazę polityczno-prawną międzynarodowej kontroli eksportu stanowią międzynarodowe traktaty i konwencje o nierozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, Organizacja Narodów Zjednoczonych i niektóre inne wyspecjalizowane organizacje międzynarodowe, a przede wszystkim tzw. reżimy (porozumienia) nieproliferacyjne, grupujące kraje współpracujące na zasadach nietraktatowych, sprowadzających się do dobrowolnych deklaracji rządów o chęci realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa na świecie.

Reżimy kontrolne i porozumienia nieproliferacyjne

Specyficznym rodzajem współpracy międzynarodowej w dziedzinie kontroli eksportu są nieformalne porozumienia nieproliferacyjne, czyli tzw. reżimy kontrolne. Są one formą szerszej realizacji zobowiązań wynikających z wielostronnych porozumień uzgodnionych na zasadzie konsensu. Polska jest członkiem wszystkich reżimów kontroli eksportu i ugrupowań nieproliferacyjnych:

- **Grupy Dostawców Jądrowych** (Nuclear Suppliers Group, NSG) – istnieje od 1974 r. i jest nieformalnym porozumieniem 48 państw, posiadających wspólne zasady postępowania w obrocie towarami i technologiami jądrowymi dla celów pokojowych z państwami spoza reżimu, w celu niedopuszczenia do rozprzestrzeniania technologii mogących służyć do budowy broni jądrowej;

- **Komitetu Zanggera** (Zangger Committee, ZAC) – istnieje od 1974 r. i skupia 39 państw-eksporterów technologii do wytwarzania materiałów rozszczepialnych;

- **Grupy Australijskiej** (Australian Group, AG) – istnieje od 1985 r., skupia 41 państwa. Jej zadaniem jest koordynacja polityki eksportowej w dziedzinach objętych postanowieniami Konwencji o zakazie broni biologicznej i toksynowej oraz Konwencji o zakazie broni chemicznej;

- **Reżimu Kontrolnego Technologii Rakietowych** (Missile Technology Control Regime, MTCR) – istnieje od 1987 r., skupia 35 państw. Jego celem jest zapewnienie nierozprzestrzeniania towarów i technologii rakietowych mogących służyć do budowy środków przenoszenia broni masowego rażenia;

- **Porozumienia z Wassenaar** (Wassenaar Arrangement, WA) – istnieje od 1995 r., skupia obecnie 42 państwa. Opracowuje listy kontrolne uzbrojenia i towarów podwójnego zastosowania oraz wytyczne dla oceny wniosków o zezwolenia na eksport. Najistotniejsze z nich zawarte są w dokumentach:

  a. Przeciwdziałanie destabilizującej akumulacji broni konwencjonalnej,

  b. Najlepsze praktyki w eksporcie broni strzeleckiej i lekkiej,

  c. Najlepsze praktyki dot. eksportu przenośnych przeciwlotniczych zestawów rakietowych (MANPADS),

  d. Najlepsze praktyki dot. legislacji w obszarze pośrednictwa w handlu bronią,

  e. Najlepsze praktyki dot. licencjonowania obrotu towarami podwójnego zastosowania,

  f. Najlepsze praktyki dot. kontroli nad nieuchwytnymi transferami technologii,

  g. Najlepsze praktyki dot. zapobiegania destabilizującym transferom broni strzeleckiej i lekkiej drogą powietrzną,

Szczegółowy wykaz państw uczestniczących w poszczególnych reżimach kontrolnych przedstawiony jest w załączniku nr 5.

Wśród porozumień nieproliferacyjnych warto też wspomnieć o Haskim Kodeksie Postępowania przeciw proliferacji rakiet balistycznych (*Hague Code of Conduct against*

Ballistic Missile Proliferaction – HCoC), na podstawie którego zostały wypracowane środki budowy zaufania w zakresie proliferacji rakietowej w postaci zobowiązania państw - stron HCoC do składania rocznych deklaracji oraz notyfikacji przedstartowych.

Głównym celem działania reżimów kontrolnych jest dążenie do zwiększenia przejrzystości w transferach kontrolowanych dóbr oraz promowanie zasad leżących u podstaw utworzenia reżimów. Ponadto kładą one nacisk na stałą wymianę informacji między państwami uczestniczącymi w mechanizmach kontrolnych, aktualizują listy towarów objętych kontrolą w związku ze stałym postępem technologicznym oraz dążą do koordynowania działań kontrolnych między państwami uczestniczącymi. Współpraca między państwami opiera się na krajowych ustawodawstwach oraz krajowych systemach kontroli eksportu dóbr uznawanych za strategiczne.

Każde z porozumień nieproliferacyjnych ustala na zasadzie konsensu ogólne wytyczne sprawowania kontroli eksportu, a także szczegółowe listy towarów objętych kontrolą – odpowiednio do obszaru zainteresowania i odpowiedzialności danego reżimu (tzn. odrębne listy dla broni jądrowej, chemicznej i biologicznej, technologii rakietowych i nowoczesnych broni konwencjonalnych). Zasadą jest zakaz dostaw uzbrojenia do krajów objętych embargiem ONZ, UE lub OBWE w zakresie regulowanym odpowiednimi decyzjami tych organizacji, a także powstrzymywanie się od dostaw do tych krajów towarów i technologii podwójnego zastosowania. Czasami dostawy tych towarów do krajów objętych embargiem są możliwe pod pewnymi warunkami, ale zawsze jest to związane z decyzją o charakterze politycznym, podejmowaną często na najwyższych szczeblach. Ponadto stosuje się politykę ograniczania dostaw towarów o znaczeniu strategicznym do krajów, które formalnie nie są poddane sankcjom międzynarodowym, ale z różnych źródeł wiadomo, iż dostawy takie mogłyby przyczynić się do wzrostu zagrożenia międzynarodowego bezpieczeństwa lub wpłynęłyby negatywnie na przestrzeganie praw człowieka. Jednocześnie w coraz liczniejszych przypadkach stosuje się w procesie licencjonowania tzw. klauzulę *catch-all*, oznaczającą konieczność uzyskania odpowiedniego zezwolenia nawet w przypadku eksportu towarów „cywilnych", które wprawdzie nie zostały wymienione na listach kontrolnych, niemniej mogą mieć znaczenie dla obronności bądź praw człowieka lub też skutkować wzrostem zagrożenia terroryzmem.

Porozumienia nieproliferacyjne pozostawiły szczegóły dotyczące zasad i sposobów wykonywania kontroli eksportu w gestii każdego z państw uczestniczących. Stało się to przyczyną licznych trudności technicznych i organizacyjnych na obszarze Unii Europejskiej podczas tworzenia się tam jednolitego rynku. Stąd też w połowie lat dziewięćdziesiątych Komisja Europejska podjęła próbę opracowania rozporządzenia, które ujednolicałoby zasady kontroli eksportu na terenie wszystkich państw „piętnastki". Przyniosło to częściowy efekt w postaci parokrotnie nowelizowanego aktu prawa unijnego ustanawiającego dla Wspólnoty reżim kontroli eksportu towarów i technologii podwójnego zastosowania wraz z jednolitą listą kontrolną tych towarów i technologii, obejmującą postanowienia wszystkich porozumień nieproliferacyjnych. Kwestia kontroli eksportu broni i uzbrojenia regulowana jest obecnie na mocy *Wspólnego stanowiska Rady UE*, które jako wiążące prawnie wymaga implementacji jego postanowień do regulacji krajowych.

Systematyzując prawno-organizacyjne uwarunkowania nieproliferacji i kontroli eksportu w Unii Europejskiej, należy wskazać zasadniczą rolę Rady UE w podejmowaniu decyzji politycznych. Na posiedzeniach poświęconych sprawom zagranicznym Rada zajmuje się całą zewnętrzną działalnością Unii, w tym wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, której założeniami są: ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezależności, integralności i bezpieczeństwa Unii, zachowanie pokoju, umacnianie demokracji, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

Prace Rady w tym zakresie wspomagane są przez Komitet Stałych Przedstawicieli oraz Komitet Polityki i Bezpieczeństwa, które przygotowują dla Rady opinie wypracowywane na szczeblu eksperckim przez organy robocze Unii odpowiedzialne za problematykę kontroli eksportu. Są to:

- **Grupa robocza Rady ds. kontroli eksportu towarów podwójnego zastosowania (WPDU)**

  Opracowuje koncepcje oraz konkretne propozycje zmian legislacyjnych, które po uzgodnieniu z Komisją i służbami prawnymi przedkłada na posiedzenia Rady. Grupa odbywa zazwyczaj ok. 6–10 posiedzeń w ciągu roku, w zależności od aktywności jej przewodniczącego, którym jest przedstawiciel kraju sprawującego aktualnie prezydencję. W grupie tej krajową jednostką wiodącą jest Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Rozwoju (poprzednio: Departament Bezpieczeństwa Gospodarczego Ministerstwa Gospodarki).

- **Grupa koordynacyjna powołana na mocy art. 23 Rozporządzenia Rady (WE) nr 2009/428/WPZiB**

  Bada wszelkie kwestie dotyczące stosowania wspólnotowego prawa w dziedzinie kontroli towarów podwójnego zastosowania podnoszone przez Komisję lub państwa członkowskie oraz zajmuje się kwestią harmonizacji praktycznych procedur. Podobnie jak wyżej, krajową jednostką wiodącą jest Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Rozwoju.

- **Grupa robocza Rady ds. eksportu broni konwencjonalnej (COARM)**

  Odgrywa podobną rolę jak grupa robocza ds. towarów podwójnego zastosowania, ale w odniesieniu do koordynacji polityki unijnej w handlu bronią. W stosunkowo niewielkim stopniu wnika w praktykę i mechanizmy kontroli, które pozostają domeną władz krajowych. Krajową jednostką wiodącą w tej grupie jest Departament Polityki Bezpieczeństwa MSZ.

Silnymi i ważnymi instrumentami kontroli eksportu – tak w ramach porozumień nieproliferacyjnych, jak i w ramach UE – są system wymiany informacji o odmowach wydania licencji na dokonanie obrotu towarami strategicznymi z niektórymi krajami oraz

obowiązek niewydawania licencji, jeśli inne państwo notyfikowało wcześniej odmowę w sprawie dokonania tzw. zasadniczo identycznej transakcji.

Jednocześnie należy podkreślić, że istotnym elementem w realizacji kontroli eksportu jest zasada równoważenia interesów politycznych, społecznych i gospodarczych. Podstawowy dokument statutowy Porozumienia z Wassenaar, tzw. *Elementy początkowe,* stanowi, iż Porozumienie zostało zawarte w celu umacniania regionalnego i globalnego bezpieczeństwa przez promowanie transparencji i zwiększanie odpowiedzialności w dziedzinie transferów broni konwencjonalnych oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, a także w celu przeciwdziałania ich destabilizującej akumulacji w regionach podwyższonego ryzyka. W dokumencie tym mowa jest także, iż celem Porozumienia i uczestniczących w nim państw jest przeciwdziałanie próbom uzyskiwania wspomnianych towarów i technologii przez organizacje i grupy terrorystyczne, jak również przez indywidualnych terrorystów. Jednakże podkreśla się w nim zarazem, że podejmowane w tym celu działania nie mogą zakłócać normalnych transakcji handlowych inicjowanych w dobrej wierze.

3. Polityka państwa w dziedzinie nieproliferacji i kontroli eksportu

W polityce nieproliferacji i kontroli eksportu rząd polski kieruje się zobowiązaniami międzynarodowymi wynikającymi z ratyfikowanych przez nasz kraj traktatów międzynarodowych, a także zobowiązaniami podjętymi wobec organizacji międzynarodowych i dobrowolnych porozumień nieproliferacyjnych, które omówione zostały w poprzednim rozdziale. O przystąpieniu do wybranej organizacji lub instrumentu międzynarodowego decydują interesy bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej, z uwzględnieniem jednak potencjalnego wpływu przyjętych zobowiązań na rozwój technologiczny państwa i wymianę handlową.

Układy i konwencje:

- ***Traktat o handlu bronią*** *(Arms Trade Treaty, ATT).* Celem Traktatu jest umocnienie międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności, zmniejszanie ludzkiego cierpienia oraz promowanie współpracy, przejrzystości i odpowiedzialnego działania państw w dziedzinie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną i w ten sposób budowania zaufania. Traktat jest pierwszym w historii współczesnego świata prawnie wiążącym instrumentem określającym zakres przedmiotowy i funkcjonalny kontroli międzynarodowych transferów broni, a przede wszystkim ustalający jednolite w skali globalnej kryteria oceny wniosków o wydanie zezwoleń na eksport uzbrojenia. Podpisany przez 130 państw, skupia obecnie 97 państw-stron. Wszedł w życie 24 grudnia 2014 r. Tekst Traktatu stanowi załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

- ***Traktat o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej*** (*Nuclear Non-Proliferation Treaty, NPT*) zakazuje mocarstwom jądrowym przekazywania broni jądrowej lub innych jądrowych urządzeń wybuchowych, jak również udzielania pomocy, zachęcania lub nakłaniania jakiegokolwiek państwa nie dysponującego bronią jądrową do produkowania

lub uzyskiwania inną drogą takiej broni lub urządzeń wybuchowych. Traktat zakazuje również państwom-stronom nie dysponującym bronią jądrową podejmowania produkcji lub uzyskiwania inną drogą broni jądrowej lub innych jądrowych urządzeń wybuchowych. Skupia 190 państw-stron (niejasny pozostaje status KRLD, która wypowiedziała traktat w 2003 r.).

- ***Konwencja o zakazie broni chemicznej*** (*Chemical Weapons Convention, CWC*) ustanawia całkowity zakaz produkcji, rozwoju, składowania, przekazywania i nabywania oraz użycia broni chemicznej. Zobowiązuje też sygnatariuszy do udzielania informacji o posiadanej broni tego rodzaju i do jej zniszczenia oraz udostępniania danych na temat przemysłu chemicznego. Obowiązuje od 1997 r. Ratyfikowana przez 190 państw.

- ***Konwencja o zakazie broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej*** (*Biological and Toxin Weapons Convention, BTWC*) zakazuje badań, produkcji, składowania broni biologicznej i toksyn oraz nakazuje zniszczenie tejże broni, a także środków jej przenoszenia. Podpisana w 1972 r.; weszła w życie w 1975 r. Obecnie 168 państw jest stronami Konwencji.

- ***Konwencja o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych rodzajów broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienie lub mające niekontrolowane skutki*** (*Convention on Certain Conventional Weapons, CCW*) zabrania używania konwencjonalnych broni niehumanitarnych. Dodano do niej 5 protokołów dodatkowych. Polska ratyfikowała CCW i Protokoły I, II i III w dniu 2 czerwca 1983 r. (I *w sprawie niewykrywalnych odłamków*, II *w sprawie zakazu i ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń* i III *w sprawie zakazów lub ograniczeń w sprawie broni zapalających*). Ponadto Polska jest stroną Protokołu IV *w sprawie laserowych broni oślepiających* (ratyfikowanego przez Polskę w dniu 31 lipca 2004 r.), Poprawionego Art. 1 Konwencji CCW (ratyfikowanego przez Polskę w dniu 28 sierpnia 2006 r.) oraz Protokołu V *w sprawie wybuchowych pozostałości wojennych* (ratyfikowanego przez Polskę 1 lipca 2011 r.).

- ***Konwencja o zakazie stosowania min przeciwpiechotnych*** (*Konwencja Ottawska*) zobowiązuje państwa-strony do całkowitego zakazu użycia min przeciwpiechotnych i zniszczenia ich zapasów w ciągu czterech lat od jej ratyfikacji. Jest ważnym instrumentem międzynarodowego prawa humanitarnego. Polska podpisała Konwencję w 1997 r. i ratyfikowała ją w grudniu 2012 roku. Proces niszczenia zapasów min przeciwpiechotnych, do którego zobowiązała Polskę Konwencja sfinalizowano w kwietniu 2016 r., na ponad rok przed formalnym terminem, tj. do 01.06.2017 r.

Organizacje międzynarodowe:

- **Organizacja Narodów Zjednoczonych** – stawia sobie za cel zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwój współpracy między narodami oraz popieranie przestrzegania praw człowieka. Polska respektuje rezolucje Rady Bezpieczeństwa, w tym nakładające sankcje na państwa i organizacje stanowiące zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, i implementuje je do prawa krajowego.

- **Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, OBWE** (Organisation for Security and Co-operation in Europe, OSCE) – powstała 1 stycznia 1995 r. w wyniku przekształcenia Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w organizację. Jej celem jest zapobieganie powstawaniu konfliktów w Europie.

- **Unia Europejska** – jako państwo członkowskie Polska w pełni uczestniczy w realizacji Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, która m.in. implementuje postanowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, w tym zarówno dotyczących międzynarodowych sankcji, jak i tych o charakterze systemowym, dotyczących wspólnych przedsięwzięć w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania proliferacji broni masowego rażenia bądź nadmiernej akumulacji broni strzeleckiej i lekkiej.

- **Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej** (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW) – organ wykonawczy konwencji o zakazie broni chemicznej.

Kierując się zobowiązaniami politycznymi wobec wymienionych traktatów, organizacji międzynarodowych i porozumień nieproliferacyjnych, polskie władze stosują dodatkowo w polityce kontroli eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego zasadę wydawania zezwoleń na eksport jedynie do podmiotów państwowych[3] w krajach odpowiadających kryteriom *Wspólnego stanowiska Rady UE nr 2008/944/WPZiB*. Odstępstwem od tej zasady może być wydawanie zezwoleń na eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego do podmiotów niepaństwowych, ale wyłącznie w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz tych państwach nie należących do UE, które posiadają uznane i wiarygodne systemy kontroli eksportu.

Ramy prawne krajowego systemu kontroli eksportu wyznaczone są przez następujące regulacje:

- **Rozporządzenie Rady (WE) Nr 428/2009** *z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania*, znowelizowane *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1232/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. oraz*

[3] Administracja rządowa oraz autoryzowane przez nią instytucje i organizacje.

Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 388/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 r.

- **Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r.** o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu *strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, znowelizowana ustawą z 25 maja 2012 r. Tekst jednolity Ustawy stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.*

- **Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB** *z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.*

- **Zestaw krajowych aktów wykonawczych** oraz rezolucji, rozporządzeń i decyzji organizacji międzynarodowych nakładających konkretne zakazy i ograniczenia w eksporcie broni do określonych krajów.

Polska realizuje także wszystkie zobowiązania wynikające z rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych i implementujących je aktów prawnych Unii Europejskiej, dotyczące ograniczeń w międzynarodowym obrocie bronią (embargo) wobec niektórych państw lub organizacji terrorystycznych. Wykaz państw objętych międzynarodowymi ograniczeniami w obrocie towarami o znaczeniu strategicznym przedstawia załącznik nr 3 do niniejszego raportu. Wykaz ten, z uwagi na dynamiczne zmiany w tym obszarze, należy traktować jedynie jako wskazówkę orientacyjną, a nie wiążącą informację o obowiązującym stanie prawnym. Bliższe informacje o szczegółach dotyczących ograniczeń w międzynarodowym handlu towarami o znaczeniu strategicznym można znaleźć pod adresem

https://www.sanctionsmap.eu/#/main .

Polityka zagraniczna Rzeczypospolitej Polskiej i pozostałych państw Unii Europejskiej w sprawach objętych kontrolą obrotu uzbrojeniem oraz towarami i technologiami podwójnego zastosowania opiera się na dążeniach do stworzenia jak najwyższych międzynarodowych standardów w tym zakresie. Polska jest jednym z najaktywniejszych uczestników porozumień kontrolnych wśród państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz utrzymuje rozwiniętą współpracę z sąsiadami i sojusznikami w zakresie kontroli eksportu. Opierając się na własnych doświadczeniach w tej dziedzinie, Polska zamierza wspierać państwa dokonujące transformacji ustrojowych w tworzeniu kompleksowego systemu kontroli eksportu. Aktywność Polski w działaniach na rzecz rozwoju międzynarodowego systemu kontroli eksportu stanowi znaczący wkład w budowę międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

3.A Aktywność międzynarodowa Polski w zakresie obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym.

Przewodnictwo Polski w Haskim kodeksie postępowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych (HCoC)

Polska objęła roczne przewodnictwo w Haskim kodeksie postepowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych podczas XVI spotkania plenarnego państw sygnatariuszy w Wiedniu w dniach 6-7 czerwca 2017 roku, przejmując tę funkcję od Kazachstanu. Po 15 latach od jego powołania, HCoC pozostaje jedynym wielostronnym instrumentem w dziedzinie przeciwdziałania proliferacji rakiet balistycznych. Mimo jedynie politycznie wiążącego charakteru, instrument ten będący zestawem środków budowy zaufania stanowi trwały i nieodłączny element globalnej architektury nieproliferacji BMR i środków jej przenoszenia. Obecnie 139 państw należy do grona państw-sygnatariuszy Kodeksu. Jako ostatnie do grona tego dołączyło Lesotho, co stało się już podczas polskiego przewodnictwa.

Polskie przewodnictwo w HCoC przypadło na niełatwy okres polityczny, zdominowany międzynarodowymi kontrowersjami wokół programów balistycznych Północnej Korei i Iranu. Jako państwo przewodniczące Kodeksowi, Polska wydała szereg oświadczeń w reakcji na północnokoreańskie próby z rakietami balistycznymi przeprowadzone w 2017 r. Mimo to udało się konsekwentnie realizować priorytety przewodnictwa, przede wszystkim wspieranie dalszej uniwersalizacji Kodeksu, działania na rzecz jego lepszej implementacji, podnoszenie świadomości nt. zagrożeń związanych z proliferacją rakiet balistycznych oraz współpracą z ONZ i innymi instytucjami międzynarodowymi.

Działania przewodniczącego na rzecz dalszej uniwersalizacji Kodeksu koncentrowały się na państwach szeroko rozumianego Bliskiego Wschodu oraz Południowej i Południowo - Wschodniej Azji. W ramach swojej aktywności odbył liczne wizyty w tych regionach oraz przeprowadzał konsultacje z przedstawicielami państw pozostających poza Kodeksem.

Z okazji 15-lecia funkcjonowania Kodeksu, Polska zorganizowała w październiku 2017 r. w siedzibie ONZ w Nowym Jorku wydarzenie rocznicowe, któremu przewodniczyła Wysoka Przedstawiciel SG ONZ ds. Rozbrojenia I. Nakamitsu. W trakcie polskiego przewodnictwa nastąpiło wzmocnienie kontaktów między HCoC i takimi instytucjami systemu ONZ jak Biuro ONZ ds. Rozbrojenia (UNODA), Instytut ONZ ds. Rozbrojenia (UNIDIR), Biuro ONZ ds. Przestrzeni Kosmicznej (UNOOSA) oraz Komitet 1540. Polski przewodniczący Kodeksu występował z briefingami na forum komitetów i grup roboczych UE i NATO.

Przewodnictwo Polski w HCoC zostało wysoko ocenione przez państwa-sygnatariuszy podczas XVII spotkania plenarnego, jako jedno z najbardziej aktywnych i widocznych w ostatnich latach. Przewodnictwo w Kodeksie przyczyniło się do wzmocnienia wizerunku i

pozycji Polski, jako aktywnego i wiarygodnego uczestnika globalnych działań na rzecz nieproliferacji i kontroli zbrojeń.

Aktywność związana z Traktatem o Nierozprzestrzenianiu Broni Jądrowej (NPT)

W dniach 23 kwietnia – 4 maja 2017 r. Polska przewodniczyła obradom II Komitetu Przygotowawczego do Konferencji Przeglądowej w sprawie Układu o Nierozprzestrzenianiu Broni Jądrowej (II PrepCom NPT), jednego z najważniejszych traktatów międzynarodowych w dziedzinie bezpieczeństwa. Celem naszego przewodnictwa było m.in. potwierdzenie istotnej roli NPT jako fundamentu reżimu nieproliferacji broni jądrowej, wzmocnienie jego uniwersalizacji i efektywności. II PrepCom NPT stanowił ukoronowanie prawie rocznego okresu przygotowań. Poprzedziły go wszechstronne konsultacje z najważniejszymi partnerami w obszarze nieproliferacji i rozbrojenia jądrowego. Obejmowały one konsultacje z mocarstwami nuklearnymi, ważnymi partnerami regionalnymi, grupami regionalnymi ONZ oraz seminaria regionalne w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej.

Polskie przewodnictwo odbywało się w trudnych uwarunkowaniach geopolitycznych. Wpływały na nie: napięte relacje między mocarstwami atomowymi, ostatnie przypadki użycia broni chemicznej w Syrii, spekulacje odnośnie przyszłości JCPOA, niejednoznaczność północnokoreańskich intencji dotyczących programu atomowego, czy pogłębiające się spory wokół tempa i kierunków rozbrojenia atomowego.

Mimo istotnych różnic stanowisk podczas II PrepCom NPT udało się uniknąć poważniejszych spięć, a obrady toczyły się w relatywnie spokojnej atmosferze. Co więcej polskie działania i wypracowany przez nas dorobek spotykał się z uznaniem. Doceniano zaangażowanie polskiego przewodnictwa, inkluzyjność i transparentność procesu przygotowań, a także profesjonalny i elastyczny sposób prowadzenia obrad. Warto w tym kontekście odnotować pozytywne oceny formułowane pod polskim adresem przez delegacje mocarstw atomowych.

W efekcie nasze przewodnictwo w II Komitecie Przygotowawczym do Konferencji Przeglądowej NPT przyczyniło się do umocnienia pozycji Polski w obszarze nieproliferacji i rozbrojenia. Pozwoliło wzmocnić widoczność RP oraz zbudować wiarygodność jako państwa zaangażowanego w rozwiązywanie problemów globalnych. Warto podkreślić, że nie wpłynęło to negatywnie na nasze interesy bezpieczeństwa. Polska konsekwentnie akcentowała na forum międzynarodowym znaczenie m.in. zrównoważonego podejścia do kwestii rozbrojenia jądrowego oraz utrzymania NPT jako kluczowego elementu międzynarodowego reżimu nieproliferacji i rozbrojenia jądrowego.

Aktywność związana z Inicjatywą Krakowską (PSI)

Inicjatywa Krakowska przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (*Proliferation Security Initiative* - PSI) została ogłoszona 31 maja 2003 roku na Wawelu przez prezydenta USA George'a W. Busha.

Celem PSI jest uniemożliwianie przemytu broni masowego rażenia (BMR) oraz komponentów do jej wytwarzania. Realizacja tego celu wymaga szeroko zakrojonej

współpracy międzynarodowej nie tylko na szczeblu politycznym, ale również między służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo poszczególnych krajów PSI (takich jak służby specjalne, celne, graniczne itp.). Uniemożliwianie przemytu BMR obejmuje wykrywanie i śledzenie organizacji, instytucji oraz państw podejmujących próby nielegalnego wejścia w posiadanie takiej broni, a także przeprowadzanie specjalnych operacji dla zatrzymania transportów zawierających BMR lub komponenty do jej wytwarzania.

W skład PSI weszło początkowo 11 państw (Australia, Francja, Hiszpania, Japonia, Królestwo Niderlandów, Niemcy, Portugalia, Włochy, Wielka Brytania, USA i Polska). 4 września 2003 roku w Paryżu kraje te szczegółowo opisały zasady prowadzenia wspólnych operacji w dokumencie „Oświadczenie w sprawie Zasad Przechwytywania". Wskazują one warunki, w jakich mogą zostać przeprowadzone takie akcje (na morzu, lądzie lub w powietrzu), w tym przede wszystkim wymóg zgodności podejmowanych działań z prawem międzynarodowym. Z czasem grupa rozszerzyła się do ponad 105 państw wspierających PSI na całym świecie.

Zaangażowanie RP w PSI ma swoje źródła w znaczeniu jakie Polska od lat przywiązuje do przestrzegania i realizowania norm wynikających z międzynarodowych porozumień z zakresu kontroli zbrojeń i rozbrojenia. Uważamy, że w dynamicznie rozwijającym się środowisku międzynarodowym, takie inicjatywy jak PSI, stanowią konieczne i efektywne uzupełnienie współpracy realizowanej w ramach istniejącej sieci globalnych porozumień rozbrojeniowych. PSI stanowi też ważny element międzynarodowych wysiłków na rzecz walki z zagrożeniem terrorystycznym.

W Polsce funkcjonuje Międzyresortowy Zespół ds. zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i implementacji „Inicjatywy Krakowskiej" – Proliferation Security Initiative (PSI). Został powołany na mocy Zarządzenia Nr 36 Prezesa Rady Ministrów z 3 kwietnia 2008 r. Zespół ma zapewnić aktywną postawę RP w ww. obszarze w obliczu wzrostu znaczenia nieproliferacji w polityce międzynarodowej. Jest organem opiniodawczo-doradczym Rady Ministrów. Przewodniczącym Zespołu jest podsekretarz stanu w MSZ ds. polityki nieproliferacji. W skład Zespołu wchodzą eksperci wyznaczeni przez: Szefa KPRM, MPiT, MGMiŻŚ, MON, MS, MI, MSWiA, Szefów: ABW, AW, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, a także Komendanta Głównego Policji i Komendanta Głównego Straży Granicznej. W pracach Zespołu uczestniczą eksperci Prokuratury Krajowej, Krajowej Administracji Skarbowej, RCB i BBN. Ważnym dorobkiem Zespołu było opracowanie *„Narodowego Mechanizmu Przechwytywania nielegalnych transportów broni masowego rażenia, środków jej przenoszenia, materiałów i technologii do jej produkcji oraz towarów podwójnego zastosowania"* (NMP), przyjętego przez Radę Ministrów w grudniu 2016 r. Jest to zbiór zasad dotyczących koordynacji działań wszystkich instytucji państwowych odpowiedzialnych za przeciwdziałanie nielegalnym transferom towarów o znaczeniu strategicznym.

4. Przedmiot kontroli

Zgodnie z art. 3 pkt 1 - 3 Ustawy towarami o znaczeniu strategicznym są towary podwójnego zastosowania oraz uzbrojenie wymienione w odpowiednich wykazach kontrolnych. *Wykaz towarów podwójnego zastosowania* jest integralną częścią *Rozporządzenia Rady (WE) nr 428/2009 z 5 maja 2009 r.*, natomiast *Wykaz uzbrojenia* wprowadzany jest do krajowego systemu prawnego rozporządzeniem ministra właściwego ds. gospodarki opracowywanym na podstawie referencyjnych list kontrolnych przyjmowanych przez Porozumienie z Wassenaar i organy Unii Europejskiej.

Wykazy te zawierają również technologie niezbędne do wytwarzania i utrzymania końcowych produktów i odpowiednich urządzeń kontrolno-pomiarowych. *Wykaz towarów podwójnego zastosowania* zawiera ponad 2000 opisów różnego rodzajów wyposażenia, sprzętu pomiarowego, materiałów, technologii i oprogramowania, objętych międzynarodową kontrolą. *Wykaz uzbrojenia* zawiera 22 kategorie różnego rodzaju broni ostrej i sprzętu pomocniczego. W załączniku nr 4 przedstawiony jest skrócony opis tych kategorii. Wykazy nie mają charakteru wyczerpującego i nie stanowią konstrukcji zamkniętej. Aktualizowane są praktycznie corocznie przez odpowiednie organy robocze porozumień nieproliferacyjnych.

Należy również pamiętać, iż kontrolą eksportu objęte są także usługi związane z kontrolowanymi towarami i technologiami. Nie poddaje się odrębnemu licencjonowaniu minimalnej technologii niezbędnej do uruchomienia i podstawowego użytkowania wyrobu końcowego, jeśli jest ona dostarczana wraz z nim na podstawie ważnej decyzji o wydaniu zezwolenia na eksport.

Do podstawowych instrumentów współpracy wielostronnej zalicza się powiadamianie o odmowach wydania pozwolenia na eksport i tzw. podcięciach (*undercut*). Decyzja administracyjna o odmowie wydania licencji eksportowej ze względu na cele reżimu kontrolnego powinna być notyfikowana innym uczestnikom tegoż reżimu. W przypadku rozpatrywania podobnej transakcji przez inne państwo oczekuje się, że podejmie ono bilateralne konsultacje z państwem, które uprzednio odmówiło wydania licencji, aby zapobiec „podcięciom". System notyfikacji odmów funkcjonuje w ramach NSG, AG, MTCR i WA, a konsultacje dwustronne prowadzone są w NSG, MTCR i AG. W praktyce obowiązek ten oznacza istnienie wciąż rozrastających się, odrębnych wykazów, które należy przeglądać w procesie licencjonowania.

Podobnie odrębnymi wykazami kontrolnymi stają się listy dodatkowych towarów podlegających rozszerzonej kontroli, wprowadzone rozporządzeniami nakładającymi sankcje na niektóre państwa.

Istnienie tak licznych i różnych wykazów kontrolnych oraz ich ciągła ewolucja wymagają dużej wiedzy i staranności w działaniach zarówno producentów, jak i eksporterów, a także administracji państwowej.

5. Organizacja kontroli eksportu w Polsce

Zgodnie z Ustawą organem kontroli eksportu jest w Polsce minister właściwy ds. gospodarki. Jego aparatem wykonawczym jest Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (poprzednio – Ministerstwa Rozwoju), który opracowuje wnioski i przygotowuje decyzje w sprawach licencjonowania obrotu zarówno towarami podwójnego zastosowania, jak i uzbrojenia oraz sprzętu wojskowego.

Organ kontroli eksportu wydaje zezwolenia na obrót po zasięgnięciu opinii organów opiniujących, którymi są: minister właściwy do spraw zagranicznych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw finansów publicznych, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szef Służby Wywiadu Wojskowego, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szef Agencji Wywiadu, a w odniesieniu do materiałów jądrowych, technologii jądrowych oraz innych produktów podwójnego zastosowania - Prezes Państwowej Agencji Atomistyki. Każdy z organów opiniujących przygotowuje opinię w ramach własnych zakresów obowiązków i kompetencji, określonych w ich aktach statutowych. Przekazywanie wniosków i opinii między organami uczestniczącymi w kontroli eksportu odbywa się z wykorzystaniem wydzielonego, bezpiecznego systemu teleinformatycznego. Obecnie stopniowo włącza się do grona jego użytkowników kolejne jednostki organizacyjne służb celnych.

System kontroli eksportu, którego zarys został tu przedstawiony, jest w rzeczywistości systemem monitorowania obrotu legalnego. Fizyczną kontrolą obrotu legalnego oraz zwalczaniem obrotu nielegalnego i przeciwdziałaniem temu procederowi zajmują się powołane do tego służby celne i specjalne.

Istotnym elementem każdego systemu kontroli eksportu są sankcje karne nakładane za działania niezgodne z prawem. W przypadku Polski sankcje karne i administracyjne za prowadzenie działań niezgodnych z Ustawą są określone w jej artykułach 33–42. Za obrót bez zezwolenia lub wbrew warunkom określonym w zezwoleniu grozi kara pozbawienia wolności od roku do 10 lat oraz kara pieniężna w wysokości do 200 000 zł. Z kolei sankcje za czyny związane z proliferacją broni masowego rażenia, działaniami terrorystycznymi i polegające na łamaniu międzynarodowego embarga określone są przez Kodeks karny. Wytwarzanie, gromadzenie, nabywanie, zbywanie, przechowywanie lub przewożenie środków masowej zagłady lub broni wbrew zakazom międzynarodowym zagrożone jest karą pozbawienia wolności od roku do lat 10.

6. Międzynarodowa przejrzystość transferów uzbrojenia

Idea przejrzystości w zakresie międzynarodowego obrotu tak handlowego, jak i nie mającego charakteru komercyjnego, zaczęła upowszechniać się w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Jej praktyczna realizacja polega na wzajemnym informowaniu się państw wchodzących w skład międzynarodowej wspólnoty kontroli

eksportu o podstawowych elementach ich systemów legislacji i organizacji, o procedurach oraz o podejmowanych decyzjach licencyjnych i odmowach ich przyznawania. Co najmniej równie istotnym adresatem działań na rzecz przejrzystości jest rodzimy przemysł (przez co rozumie się zarówno producentów, eksporterów, pośredników, jak i ośrodki akademickie oraz instytuty badawczo-rozwojowe).

Informacja o prawno-organizacyjnych aspektach krajowych systemów kontroli eksportu jest zazwyczaj zamieszczana na stronach internetowych krajowych organów kontroli eksportu oraz instytucji z nimi współpracujących. Państwa uczestniczące w międzynarodowych porozumieniach nieproliferacyjnych starają się też zadbać o umieszczenie na swych stronach internetowych odpowiednich linków do własnych zasobów informacyjnych. W Polsce odpowiednie informacje można znaleźć przede wszystkim na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Podstawowymi narzędziami realizacji zasady przejrzystości we wzajemnym informowaniu się o handlowych i niehandlowych transferach broni są wypracowane na forach dyplomacji wielostronnej coroczne raporty i rejestry, do których państwa członkowskie wnoszą w określonych terminach swoje wkłady. Formaty tych raportów i rejestrów różnią się między sobą zawartością, tak co do rodzaju raportowanego sprzętu, jak i charakteru danych. Istnieją cztery podstawowe kanały dorocznego raportowania:

- **Raporty Państw-Stron Traktatu o handlu bronią (ATT)** składane są do Sekretariatu ATT zgodnie z art. 13 ust. 3 Traktatu.

- **Rejestr broni konwencjonalnej ONZ** dotyczy transferów broni w siedmiu kategoriach (patrz tabela 5) oraz transferów broni strzeleckiej i lekkiej; (http://www.un.org/disarmament/convarms/Register)

- **Rejestr transferów broni konwencjonalnej oraz broni strzeleckiej i lekkiej OBWE** w praktyce jest powtórzeniem danych przekazywanych do ONZ i ATT. Obejmuje także wymianę informacji o transferach przenośnych przeciwlotniczych zestawów rakietowych (MANPADS) oraz o transferach broni strzeleckiej i lekkiej drogą lotniczą;

- **Coroczne Sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 8 ust. 2 Wspólnego stanowiska Rady nr 2008/944/WPZiB** określającym wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, publikowane w serii C Dziennika Urzędowego UE. Zawiera dane o liczbie i wartości wydanych licencji, rzeczywistym eksporcie (o ile możliwe jest pozyskanie takich danych), udzielonych odmowach i ich podstawach.

W znowelizowanej Ustawie wprowadzono przepis obligujący eksporterów do składania Ministrowi Spraw Zagranicznych corocznych raportów o rzeczywistym wykonaniu

eksportu. Dane te stanowią podstawę do podwyższenia poziomu przejrzystości w raportach przekazywanych przez Polskę organizacjom międzynarodowym.

Całkowicie odrębnym zagadnieniem jest przejrzystość w zakresie wydawanych decyzji o odmowach przyznania licencji eksportowych. W tym przypadku przejrzystość ograniczona jest jedynie do niejawnej wymiany informacji między państwami, bez możliwości udostępniania tej informacji podmiotom pozarządowym. Ustalenia takie przyjęto na forach porozumień nieproliferacyjnych z myślą o ochronie interesów handlowych podmiotów uczestniczących w obrocie.

W kwestii przejrzystości transferów uzbrojenia należy też odnotować rosnącą rolę i aktywność organizacji pozarządowych o międzynarodowym zasięgu i charakterze działalności. Presja wywierana przez nie zarówno na środowiska administracji państw eksporterów, jak i na zachowania podmiotów gospodarczych oraz państw importerów prowadzi do coraz większego upowszechniania się, także poza obszarem Unii Europejskiej, zasad obowiązujących w kontroli eksportu broni oraz wiedzy niezbędnej do ich realizacji. Odnotować także należy obserwowaną w wielu krajach rosnącą rolę parlamentów w upowszechnianiu idei przejrzystości i stymulowania rozwoju systemów kontroli eksportu broni. Wzrost znaczenia przejrzystości związany jest ze spodziewanym przyrostem zadań, które staną w niedalekiej przyszłości przed administracją.

7. Eksport uzbrojenia

Eksport uzbrojenia z Polski odbywa się w ramach określonych jej międzynarodowymi zobowiązaniami i na podstawie obowiązującego prawa. Działania niezgodne z tą zasadą są karane na mocy przepisów Ustawy z 29 listopada 2000 roku lub Kodeksu karnego – w zależności od rodzaju popełnionego czynu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu zezwoleń na międzynarodowy obrót uzbrojeniem i sprzętem wojskowym polska administracja bierze pod uwagę sformułowaną w art. 51 *Karty Narodów Zjednoczonych* zasadę prawa każdego kraju do obrony integralności własnego terytorium i dokonywania niezbędnych do tego zakupów uzbrojenia.

Dla potrzeb międzynarodowego raportowania, z uwagi na zróżnicowany zakres przekazywanych informacji stosuje się różne metodyki ich pozyskiwania i opracowywania. Zasadnicza różnica sprowadza się do tego, że wkłady do rejestrów ATT, ONZ i OBWE opracowywane są na podstawie danych o rzeczywistych transferach, liczonych w sztukach, podczas gdy dane do raportu rocznego Unii Europejskiej pozyskiwane są przede wszystkim na podstawie statystyk wartości wydanych licencji eksportowych i rzeczywistego eksportu. Również zakres przedmiotowy raportowania w obu przypadkach jest na tyle zróżnicowany, że bardzo utrudnione stają się próby ich porównywania. Do rejestrów ONZ dotyczących broni konwencjonalnej oraz strzeleckiej i lekkiej przekazuje się dane o kompletnych systemach, podczas gdy metodologia UE przewiduje także raportowanie danych o transferach części zamiennych i komponentów, dokonywanych również w ramach współpracy przemysłów

obronnych różnych państw. Zasadnicze różnice występują też w opisie kategorii sprzętu w rejestrach ONZ i w raporcie unijnym.

Raport zawiera dane o ilości i wartości wydanych licencji oraz o rzeczywiście wykonanym eksporcie. Dane te obejmują jedynie faktyczny eksport lub ostateczne transfery niehandlowe, bez uwzględniania wywozów czasowych sprzętu na targi, testy, wyposażenia polskich sił zbrojnych do napraw za granicą lub wywozów części do napraw gwarancyjnych sprzętu wyeksportowanego uprzednio z Polski.

8. Dane liczbowe

8.1. Dane o eksporcie ogółem

Od kilku lat liczba wydawanych indywidualnych zezwoleń na wywóz utrzymywała się mniej więcej na tym samym poziomie, ale w 2017 wzrosła ona o 100 w porównaniu z rokiem 2016. Jednocześnie trzeba zauważyć, iż coraz więcej firm korzysta z krajowych zezwoleń generalnych, które nie są ujęte w niniejszej statystyce.

Wykres 1. Liczba zezwoleń na wywóz wydanych w latach 2014–2017

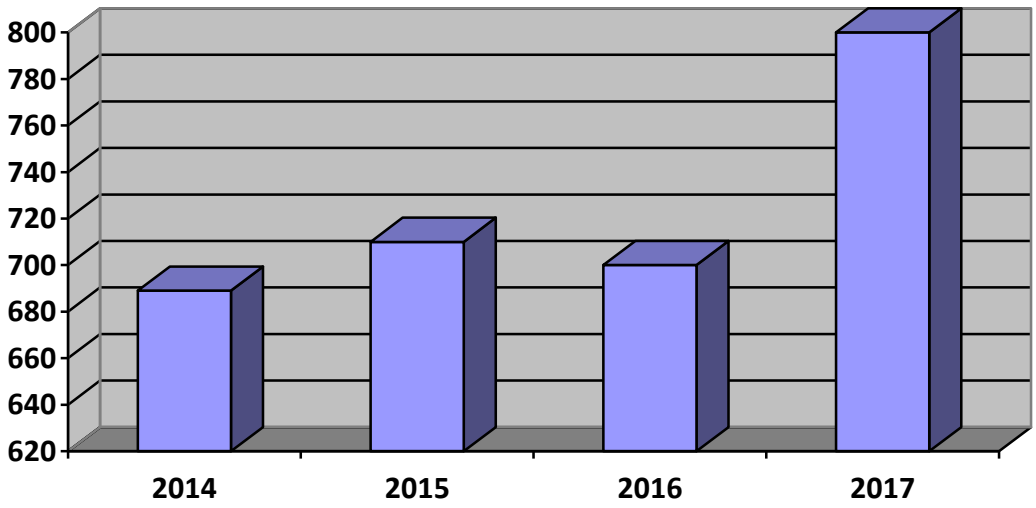

Powyższy parametr nie odzwierciedla rzeczywistych obciążeń administracji państwowej obowiązkami związanymi z licencjonowaniem obrotu towarami o znaczeniu strategicznym. Organ kontroli obrotu, tzn. minister właściwy ds. gospodarki, wydaje także znaczące ilości zezwoleń dotyczących wywozów czasowych na wystawy i testy lub sprzętu będącego na wyposażeniu sił zbrojnych RP do napraw u jego producentów, a także dostaw w ramach gwarancji części zamiennych do uzbrojenia wyeksportowanego z Polski w latach poprzednich. Należy do tego oczywiście dodać zezwolenia wydawane na transfery towarów podwójnego zastosowania. W rzeczywistości organ kontroli obrotu wydaje rocznie około 1500 decyzji administracyjnych, dotyczących transferów towarów o znaczeniu strategicznym.

W tabeli 1 przedstawiono szczegółowe dane o liczbie i wartości zezwoleń na wywóz oraz odmów wywozu uzbrojenia i sprzętu wojskowego, wydanych w ostatnich czterech latach firmom sektora państwowego i prywatnego. Nie obejmują one danych o transferach niehandlowych oraz o transferach związanych z realizacją misji pokojowych pod egidą Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i NATO. Dane te dotyczą jedynie tzw. nowych transferów, nie obejmują więc także transferów sprzętu związanych z naprawami gwarancyjnymi, wystawami, testami czy też naprawami za granicą sprzętu będącego na wyposażeniu polskiego wojska i innych służb mundurowych.

Liczba wydanych licencji podawana jest w sztukach, z tym że możliwe jest, iż pojedyncza licencja dotyczy towarów z więcej niż jednej kategorii *Wykazu*.

Wartość wydanych licencji podawana jest w euro.

Tab. 1. Polski eksport ogółem w latach 2014-2017

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba licencji	689	710	700	800
Wartość licencji razem (w EUR)	919 834 285	1 268 685 870	1 226 967 645	1 081 020 260
Rzeczywisty eksport	395 397 842	420 948 425	382 901 734	472 214 096
Liczba notyfikowanych odmów	0	0	0	0

Wykres 2. Zmiany wartości ogółem wydanych zezwoleń oraz wartość rzeczywistego eksportu w latach 2014–2017

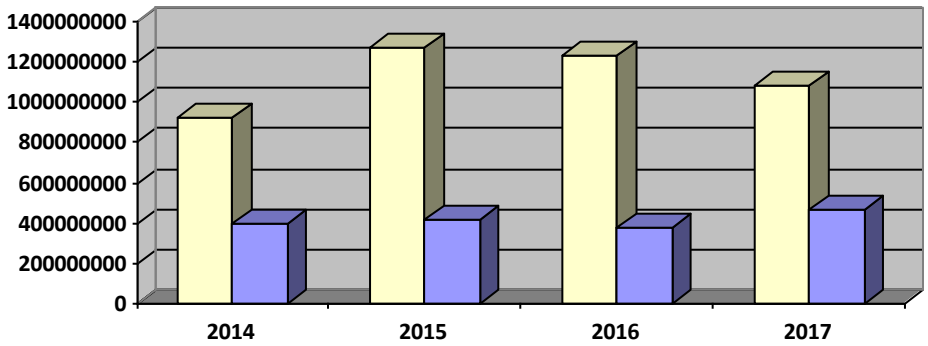

Należy odnotować spadek wartości wydanych w 2017 roku zezwoleń na eksport w porównaniu do roku poprzedniego oraz wzrost wartości rzeczywiście zrealizowanego eksportu.

Kategoria ML 10 pozostaje nadal najważniejsza w strukturze polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Jest to wynikiem eksportu kooperacyjnego firm współpracujących z koncernami zagranicznymi lub też będących ich firmami zależnymi. Firmy te, produkujące podzespoły do samolotów, śmigłowców i pojazdów lądowych, nadal pozostają głównymi polskimi eksporterami sprzętu objętego *Wspólnym wykazem uzbrojenia Unii Europejskiej*, a ich wyniki rzutują na łączny wynik eksportu firm sektora przemysłu obronnego.

Kolejne wykresy obrazują strukturę rzeczywistego eksportu w poszczególnych kategoriach Wykazu uzbrojenia, w latach 2015-2017.

Wykres 3. Wartość rzeczywistego eksportu w latach 2015–2017 wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia (w EUR)

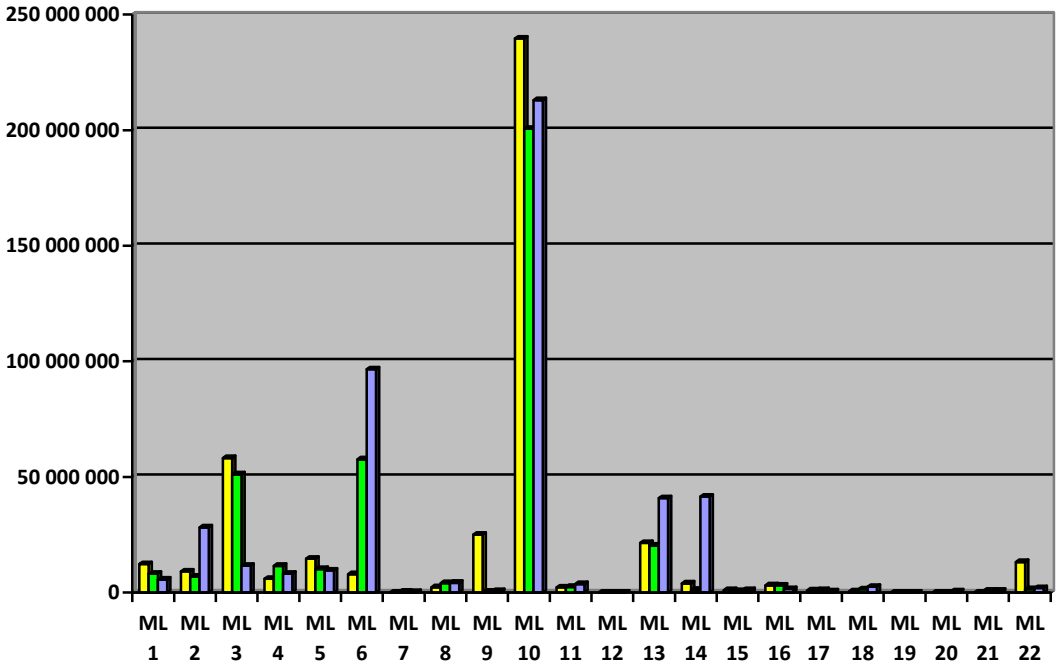

Kolejny wykres przedstawia, dla lepszego zobrazowania struktury polskiego eksportu, wartości rzeczywistych handlowych transferów wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia po odjęciu kategorii ML10 od ogólnego bilansu wartości wydanych zezwoleń w kolejnych trzech latach.

Wykres 4. **Porównanie wartości rzeczywistego eksportu wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia w latach 2015–2017 (w EUR - bez kategorii ML 10)**

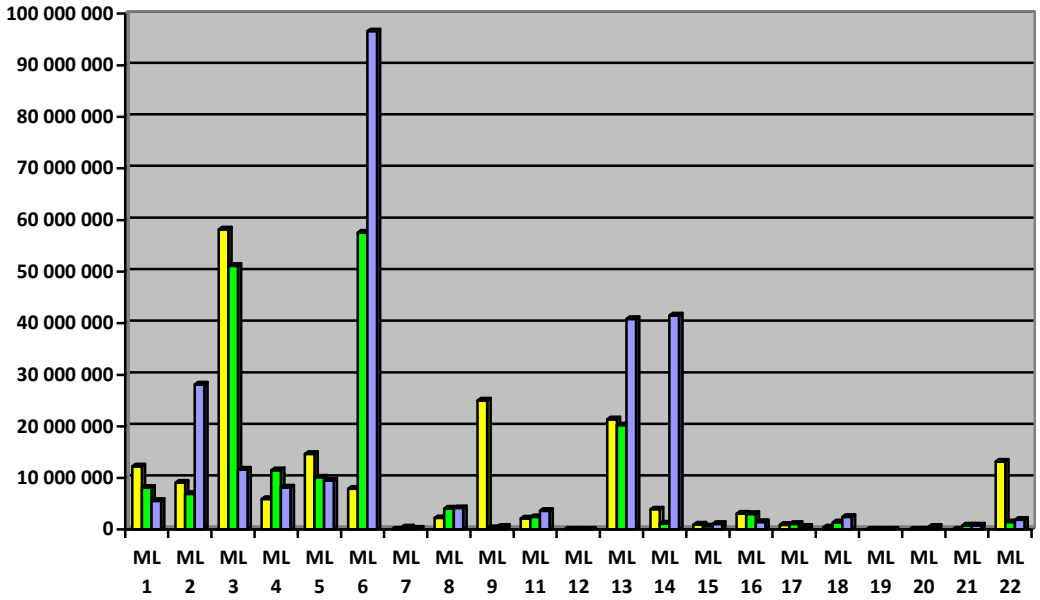

Tab. 2. **Zestawienie danych o eksporcie w 2017 r. w poszczególnych kategoriach Wykazu Uzbrojenia**

Numer kategorii Wykazu	Wartość wydanych zezwoleń (w EUR)	Rzeczywisty eksport (w EUR)
ML 1	65 636 864	5 572 146
ML 2	34 820 016	28 120 048
ML 3	76 126 645	11 618 826
ML 4	31 136 106	8 158 607
ML 5	12 780 354	9 544 479
ML 6	136 711 339	96 584 423
ML 7	907 172	186 764
ML 8	12 465 303	4 160 682
ML 9	436 010	555 799

ML 10	508 941 025	213 026 855
ML 11	4 424 940	3 626 955
ML 12	496 003	0
ML 13	83 258 999	40 809 630
ML 14	41 098 256	41 505 778
ML 15	2 638 976	1 083 570
ML 16	8 491 383	1 462 615
ML 17	539 857	526 370
ML 18	8 277 207	2 476 472
ML 19	0	0
ML 20	736 471	576 005
ML 21	1 087 578	792 355
ML 22	50 009 756	1 846 599
RAZEM	1 081 020 260	472 234 978

Powyższe zestawienie pokazuje, iż praktycznie we wszystkich kategoriach eksporterzy wnioskowali o wydanie zezwoleń na kwoty znacząco wyższe, niż udało im się faktycznie wyeksportować. Powyższe różnice mogą, jak wskazywano wcześniej, do pewnego stopnia wynikać z przeniesienia realizacji kontraktów na kolejny rok kalendarzowy. Skala rozbieżności jest jednak zaskakująco wysoka.

Trudno jest wskazać regularne prawidłowości w dynamice polskiego eksportu. Jest to wynikiem jego niewielkich wartości, co skutkuje często znaczną dodatnią lub ujemną dynamiką w przypadku uzyskania lub utracenia jednego, nawet nieznacznie większego kontraktu.

W kolejnych tabelach nr 3 i 4 przedstawione zostały dane w ujęciu regionalnym, uwzględniające informacje o głównych kategoriach eksportowanego w latach 2016–2017 sprzętu, uszeregowane według wartości wydanych licencji eksportowych.

Tab. 3. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski w 2016 r. wg regionów

Region	Liczba wydanych licencji	Wartość wydanych licencji w EUR	Wartość rzeczywistego eksportu	Główne kategorie sprzętu wg Wykazu Uzbrojenia
Ameryka Północna	198	584 162 283	166 217 547	10, 4
Unia	239	222 922 538	77 293 576	10, 13, 3, 2, 1, 16

Europejska				
Bliski Wschód	54	143 422 584	80 239 402	6, 3
Afryka Subsaharyjska	22	107 464 742	5 283 046	10, 6, 3
Inne państwa europejskie	84	73 446 244	18 106 219	3, 13, 8
Afryka Północna	36	65 309 382	15 032 243	10, 6
Azja Południowo-wschodnia	25	17 175 424	12 965 616	5, 4, 2, 10
Azja Południowa	30	12 288 077	6 786 049	6, 10
Azja Północno-wschodnia	10	539 113	799 263	2, 3
Ameryka Południowa	1	189 258	178 773	13
Oceania	1	48 000	0	
Ameryka Środkowa i Karaiby	0	0	0	
Azja Środkowa	0	0	0	
Razem	**700**	**1226 967 645**	**382 901 734**	**10, 6, 3, 13, 4, 5, 1**

Tab. 4. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski w 2017 r. wg regionów

Region	Liczba wydanych licencji	Wartość wydanych licencji w EUR	Wartość rzeczywistego eksportu	Główne kategorie sprzętu wg Wykazu Uzbrojenia
Ameryka Północna	287	498 064 880	165 426 519	10
Unia Europejska	268	220 352 293	106 563 227	13, 2, 10, 4
Bliski Wschód	31	88 517 764	11 469 609	3, 18, 1
Inne państwa europejskie	117	87 905 651	39 247 667	10, 13, 6
Afryka Północna	21	79 173 409	50 540 806	14, 10
Afryka Subsaharyjska	15	75 913 222	81 678 455	6

Azja Południowo-wschodnia	21	10 634 359	7 441 074	5, 10, 15
Azja Południowa	28	10 016 156	7 799 699	6, 1
Azja Północno-wschodnia	6	5 988 236	229 190	22, 6, 2
Ameryka Południowa	6	4 454 290	1 817 850	13
Ameryka Środkowa i Karaiby	0	0	0	0
Azja Środkowa	0	0	0	0
Oceania	0	0	0	0
Razem	**800**	**1 081 020 260**	**472 214 096**	10, 6, 14, 13, 2

Tabela nr 5 zawiera zestawienie państw-odbiorców polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego w 2017 roku. Kryterium przyjętym przy ustalaniu kolejności państw w zestawieniu jest wartość rzeczywistego eksportu. Jak wspomniano wcześniej wartości rzeczywistego eksportu często znacznie odbiegają od wartości wydanych licencji. Wartości wydanych licencji eksportowych są najpełniejszym odzwierciedleniem polityki eksportowej Państwa w zakresie międzynarodowego handlu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym. W rzeczywistości na wartość wydanych licencji zasadniczy wpływ mają życzeniowe wnioski o zezwolenia eksporterów, którzy liczą na kontrakty o wielokrotnie większej wartości, niż wynikałoby to z realiów gospodarczych i rzeczywistej woli politycznej państw importerów.

Tab. 5. Importerzy uzbrojenia z Polski wg wartości rzeczywiście wykonanego eksportu i wydanych licencji w 2017 r.

Lp.	Państwo	Liczba wydanych licencji	Wartość licencji (w EUR)	Wartość rzeczywistego eksportu (w EUR)	Kategorie Wykazu Uzbrojenia
1	Stany Zjednoczone	235	**466 533 149**	**152 592 117**	10, 11, 1, 6, 18, 21, 22, 17, 3, 2, 16
2	Republika Płd. Afryki	1	**72 560 600**	**78 316 116**	6
3	Algieria	20	**78 861 145**	**50 244 155**	14, 10, 6, 5, 4
4	Bułgaria	20	**28 345 659**	**29 952 275**	2, 8, 3, 1
5	Francja	18	**46 023 681**	**28 123 164**	13, 16, 15, 10, 22
6	Turcja	**9**	**10 682 774**	**24 490 267**	10, 3, 4, 14, 13, 17

7	Kanada	52	**31 531 731**	**12 834 402**	10, 6, 1, 22, 9
8	Wlk. Brytania	29	**60 635 117**	**11 154 546**	10, 5, 22, 9, 17, 16, 6
9	Hiszpania	18	**6 249 296**	**9 380 618**	10, 16, 22, 13, 5
10	Czechy	64	**18 605 106**	**7 400 089**	6, 2, 3, 10, 1, 8, 13, 5
11	Norwegia	49	**21 847 898**	**7 045 864**	13, 5, 3, 21, 6, 11, 22, 4
12	Ukraina	50	**53 596 321**	**6 968 157**	6, 8, 5, 3, 2, 13, 7, 22, 4,
13	Indie	21	**5 131 722**	**6 755 309**	6, 10, 9, 18, 17, 1
14	Litwa	7	**20 865 866**	**6 750 944**	4, 13, 17
15	Irak	4	**76 893 393**	**5 986 070**	3, 1
16	Malezja	11	**3 403 278**	**3 358 848**	5, 6
17	Wietnam	4	**4 846 981**	**3 224 842**	10, 15, 21
18	Niemcy	41	**5 298 564**	**3 184 572**	16, 5, 22, 10, 7, 6, 3, 4, 18,13, 17, 11
19	Arabia Saudyjska	5	**4 739 394**	**2 406 553**	18, 13, 4, 22
20	Słowacja	15	**7 425 928**	**2 201 330**	3, 1, 6, 17, 10
21	Chile	3	**4 057 460**	**1 817 850**	13, 10
22	Włochy	8	**1 486 124**	**1 759 021**	13, 5, 9, 10
23	Senegal	1	**166 020**	**1 715 336**	10, 6
24	Dania	1	**5 099 326**	**1 554 559**	13
25	Holandia	3	**4 991 550**	**1 388 983**	13, 22, 5, 21
26	Szwecja	3	**11 815 000**	**1 120 717**	13, 11, 4
27	Bangladesz	3	**3 427 073**	**1 042 932**	1, 6, 10
28	Zjednoczone Emiraty Arabskie	5	**697 115**	**917 312**	10, 6, 22
29	Egipt	13	**5 282 984**	**914 291**	2, 6
30	Finlandia	3	**451 376**	**689 094**	17, 6, 13, 2
31	Nigeria	3	**2 013 437**	**675 123**	1
32	Estonia	4	**671 120**	**636 882**	4, 6
33	Indonezja	5	**966 300**	**526 005**	20
34	Portugalia	6	**494 905**	**509 815**	13

35	Jordania	1	**1 085**	**428 984**	3, 1
36	Uganda	2	**368 900**	**360 652**	2
37	Singapur	1	**1 417 800**	**331 379**	5, 6
38	Etiopia	6	**591 865**	**292 078**	5, 6, 10, 2
39	Niger	1	**110 000**	**271 600**	4
40	Korea Płd.	6	**5 988 236**	**229 190**	22, 6, 2, 1
41	Węgry	0	**0**	**219 229**	5, 4
42	Szwajcaria	5	**1 328 920**	**148 107**	6, 1, 22, 13
43	Łotwa	1	**959 860**	**116 193**	13
44	Belgia	6	**220 957**	**110 165**	3, 2, 6
45	Rumunia	2	**60 099**	**60 099**	8, 13
46	Chorwacja	6	**36 171**	**56 113**	6, 7, 1
47	Burundi	1	**102 400**	**47 550**	6
48	Armenia	2	**34 018**	**39 222**	13
49	Irlandia	2	**20 914**	**13 980**	6
50	Austria	10	**534 746**	**11 750**	2, 13
49	Izrael	2	**110 332**	**6 044**	1, 13
50	Bhutan	0	**0**	**1 458**	1
51	Pakistan	3	**752 374**	0	

Tabela nr 6 przedstawia zbiorcze dane o aktywności polskich firm w dziedzinie pośrednictwa w handlu bronią w 2017 roku, opracowane na podstawie bazy danych o wydanych zezwoleniach na świadczenie tego typu usług.

Tab. 6. Zestawienie zezwoleń na pośrednictwo w handlu bronią wydanych w 2017 r.

Kraj docelowy	**Liczba licencji**	**Wartość usługi pośrednictwa wg licencji**	**Kategoria ML**	**Kraj pochodzenia towaru**	**Wartość transferowanych towarów w EUR**
Niemcy	1	205 423 EUR	10d	Wielka Brytania/USA,	2 251 153 EUR

				Francja, Tajwan	
USA	1 1	51 350 EUR 19 750 EUR	3a	Serbia	3 449 249 EUR 1 148 277 EUR
Algieria	1	20 867 EUR	2a	Rosja	186 130 EUR
Bułgaria	1	426 017 EUR	3a,b	Ukraina	8 520 335 EUR
Łotwa	1	21 000 EUR	6	Austria	360 000 – 840 000 EUR

8.2. Dane o transferach sprzętu bojowego

Tabela nr 7 prezentuje dane o rzeczywistym eksporcie i transferach sprzętu objętego siedmioma kategoriami rejestru ONZ.

Tab. 7. Polski eksport uzbrojenia w 2017 r. wg kategorii Rejestru uzbrojenia konwencjonalnego ONZ

Kategoria		Kraj importera	Liczba	Opis produktu
I.	**Czołgi**	Czechy Niemcy USA USA	23 3 1 7	T-72 Marder Gepard Leopard T-34 Leopard 1A5
II.	**Bojowe pojazdy opancerzone**	Czechy Senegal	3 2	R-3M Oncilla
III.	**Wielkokalibrowe systemy artyleryjskie**	-	-	-
IV.	**Samoloty bojowe**	-	-	-
V.	**Śmigłowce szturmowe**	Senegal	1	Mi-24

		Turcja USA	2 2	S-70i S-70i
VI.	**Okręty wojenne**	-	-	-
VII.	**rakiety i wyrzutnie** **przenośne plot. zestawy rakietowe**	Bułgaria Niger Niger Szwecja	5 8 4 50	9P148 „Konkurs” B8-M1 UB-32 rakiety 122mm
		Litwa	80	Grom

8.3. Dane o eksporcie i transferach broni strzeleckiej i lekkiej

Tabele nr 8 i 9 prezentują zestawienia danych o rzeczywistych transferach broni strzeleckiej i lekkiej zebrane i opracowane na podstawie informacji Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz krajowych eksporterów.

Tab. 8. Eksport broni strzeleckiej w 2017 r.

BROŃ STRZELECKA		**Kraj przeznaczenia**	**Liczba**
1.	rewolwery i pistolety samopowtarzalne	Belgia Kanada Szwajcaria USA	5 50 31 949
2.	karabiny i karabinki	Belgia Bhutan Czechy Irak Jordania Nigeria Słowacja Szwajcaria	15 5 109 4000 2 540 2200 60

		USA	1026
3.	pistolety maszynowe	-	-
4.	karabiny szturmowe	-	-
5.	lekkie karabiny maszynowe	Austria	38

Tab. 9. Eksport broni lekkiej w 2017 r.

BROŃ LEKKA		**Kraj przeznaczenia**	**Liczba**
1.	Ciężkie karabiny maszynowe	USA	2
2.	Ręczne granatniki podwieszane i nasadkowe	USA	18
3.	Przenośne działa przeciwpancerne	Ukraina	1
4.	Działa bezodrzutowe	Czechy	1
5.	Przenośne wyrzutnie rakiet przeciwpancernych i systemy rakietowe	-	-
6.	Moździerze o kalibrze poniżej 75 mm	-	-
7.	Inne	Bułgaria	214

9. Promocja oferty przemysłu obronnego za granicą

MSZ zachęca polski przemysł obronny (PPO) do podejmowania działań na rzecz większej obecności międzynarodowej, nie tylko w formie eksportu, ale także poprzez udział w wielostronnych projektach. Zapewniamy wsparcie polityczne ze strony organów państwa, pomoc informacyjno-organizacyjną naszych placówek oraz wolę pośredniczenia - w uzasadnionych przypadkach - w kontaktach z rządami i międzynarodowymi przedsiębiorstwami. Do kluczowych działań MSZ należą m.in.:

- **Analiza rynku uzbrojenia na potrzeby polskich eksporterów**. Polskie placówki zagraniczne na bieżąco monitorują politykę bezpieczeństwa państw akredytacji. W sytuacji pojawienia się nowych trendów na rynkach miejscowych – np. istotnego zwiększenia nakładów w danym segmencie wydatków na bezpieczeństwo – przekazują taką informację do kraju. Te sygnały trafiają do różnych resortów i do przemysłu.
- **Współtworzenie odpowiedniej bazy prawno-traktatowej**. MSZ jest wiodącym resortem w sferze koordynacji zawierania umów międzynarodowych, np. dot. ochrony informacji niejawnych. Opiniuje projekty współpracy międzypaństwowej i przekazuje profesjonalną wiedzę z zakresu prawa międzynarodowego. Współtworzy także politykę licencyjną w kwestii eksportu uzbrojenia.
- **Ochrona interesów PPO na forach międzynarodowych**. MSZ koordynuje wypracowywanie stanowisk wobec instytucji europejskich i organizacji międzynarodowych w sferze polityki bezpieczeństwa. Komunikuje partnerom zagranicznym i organom UE interesy Polski i jej przedsiębiorców, wynikające z uwarunkowań wewnętrznych.
- **Lobbing i wsparcie polityczne**. Forma tych działań różni się w zależności od państwa. W niektórych regionach kluczowe jest utrzymanie dynamiki wizyt wysokiego szczebla i tworzenie swoistego parasola politycznego do rozmów biznesowych.
- **Pomoc w realizacji misji gospodarczych i imprez wystawienniczych**. MSZ ma tu zadania wspierające wobec MG – w szczególności w ramach tzw. działań *business-to-government*. Prowadzi np. intensywną promocję Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach – przede wszystkim wśród rządów partnerów pozaeuropejskich.
- **Monitorowanie bieżącej współpracy i sygnalizowanie potencjalnych problemów na rynkach zewnętrznych.** MSZ **a**nalizuje dobre i złe przykłady aktywności polskiego sektora zbrojeniowego za granicą. Dba o wizerunek i markę Polski, aby utrzymać otwarte drzwi do rynków zagranicznych. W trosce o reputację kraju MSZ zastrzega sobie prawo do „interweniowania" wewnątrz – zwracania uwagi resortom i podmiotom gospodarczym na niedotrzymywanie zobowiązań lub nieprawidłowe realizowanie zawartych umów. Jako strażnik międzynarodowego wizerunku Polski **łagodzi także negatywne konsekwencje problematycznych kontraktów.**

Dekalog eksportera
1. **Obecność międzynarodowa i wymiana z zagranicą jest kluczowa dla innowacyjności i rozwoju przedsiębiorstw sektora – eksport sprzyja efektywności i tworzy wartościową sieć kontaktów. Traktuj eksport jako kluczowy element strategii rozwoju Twojej firmy.**
2. **Wsparcie polityczne jest niezbędne/pożądane w zdobywaniu kontraktów na większości rynków. Korzystaj z wiedzy i doświadczenia MSZ i właściwej placówki zagranicznej.**

3. **Jeżeli nie masz pewności czy dany sprzęt/usługa lub technologia nie jest objęta restrykcjami eksportowymi, możesz zwrócić się do MSZ z zapytaniem o wstępną, niewiążącą opinię.**
4. **W wielu przypadkach pożądana jest współpraca z wybranym przedsiębiorstwem zbrojeniowym z państwa UE lub NATO. Taka współpraca wzmacnia sojuszniczą bazę przemysłową i sprzyja efektywnemu wykorzystaniu kontaktów na rynkach trzecich. Sprawdź możliwości takiej współpracy z przedsiębiorstwami zagranicznymi z Twojej branży.**
5. **Nierzadko kontrakty eksportowe są zawierane przy uczestnictwie partnerów przemysłowych z rynku zamawiającego. Upewnij się, że są to wiarygodni kontrahenci, dający rękojmie sprawnej współpracy. Ich nierzetelność wpłynie negatywnie na Twój wizerunek.**
6. **Upewnij się, że państwo importujące dysponuje wystarczającym zapleczem kadrowym do właściwego użytkowania eksportowanego sprzętu/systemu. Jeżeli nie, uzgodnij wcześniej odpowiednie pakiety szkoleniowe. Ew. awarie sprzętu wynikające ze złego użytkowania będą wpływać negatywnie na Twoją reputację.**
7. **Zwracaj uwagę także na niewielkie zamówienia na odległych rynkach. Mogą one stanowić dobrą kotwicę marketingowo-wizerunkową w całym regionie i zwiększyć Twoje szanse w kolejnych postępowaniach. Placówki dyplomatyczne służą pomocą w dostępie do właściwych informacji.**
8. **Aktywnie poszukuj publicznych narzędzi wsparcia – od dofinansowania do wydarzeń targowych, przez uczestnictwo w delegacjach rządowych po europejskie mechanizmy (programy Europejskiej Agencji Obrony, fundusze dla przedsiębiorstw).**
9. **Informuj MSZ i placówki zagraniczne o swoich flagowych produktach i priorytetowych rynkach. Te informacje będą wykorzystywane podczas rozmów i spotkań wysokiego szczebla.**
10. **Współpracuj ściśle z innymi (państwowymi i prywatnymi) przedsiębiorstwami polskiego sektora zbrojeniowego. Rynek globalny jest wystarczająco chłonny.**

10. Europejski Fundusz Obronny

W nadchodzących latach polskie przedsiębiorstwa staną przed szansą pozyskania istotnych funduszy w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego (European Defence Fund - EDF). Jest to przełomowa zmiana, ponieważ umożliwi wykorzystanie środków z budżetu UE do finansowania rozwoju nowych technologii w sektorze zbrojeniowym. Fundusz zapewni środki na prowadzenie projektów badawczych, rozwijanie nowych typów uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Wsparcie uwzględniać będzie instrumenty finansowe (granty, dotacje), a także niefinansowe formy pomocy w postaci doradztwa prawnego itp. Proponowany przez Komisję Europejską budżet wynosi 13 mld EUR na lata 2021-27, z czego:

- 4,1 mld EUR przeznaczone będzie na finansowanie prac badawczych
- 8,9 mld EUR udostępnione zostanie na działania związane z pracami rozwojowymi

EDF ma być otwarty na beneficjentów ze wszystkich państw członkowskich Unii, bez względu na ich wielkość i lokalizację. Szczególnie pożądane będą projekty oparte na współpracy ze znaczącym udziałem transgranicznym małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Uprzywilejowanymi beneficjentami Funduszu mają być również przedsiębiorstwa średniej kapitalizacji (czyli firmy o zatrudnieniu do 3000 osób), które są często źródłem innowacji w nowatorskich obszarach technologicznych. Fundusz będzie zapewniał finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym. Jego główne cele to:

- Ułatwienie państwom członkowskim współpracy, a dzięki temu rozwój i nabywanie kluczowych zdolności obronnych

- Pomoc w rozwijaniu umiejętności technologicznych

- Zachęcenie do tworzenia zintegrowanych i konkurencyjnych międzynarodowych łańcuchów dostaw

- Wsparcie i uzupełnienie krajowych inwestycji w badania w dziedzinie obronności, wspólny rozwój prototypów oraz wspólny zakup sprzętu wojskowego i technologii opartych na uzgodnionych przez państwa kryteriach.

Dotacje unijne będą mogły otrzymać projekty realizowane na zasadzie współpracy, z udziałem co najmniej trojga uczestników z co najmniej trzech państw członkowskich lub państw stowarzyszonych. Europejski Fundusz Obronny ma więc wyraźnie na celu zachęcanie do współpracy europejskiej między państwami członkowskimi w zakresie badań i technologii oraz do rozwoju strategicznych zamówień publicznych dotyczących zdolności wojskowych. EDF stwarza więc szanse dla rozwoju międzynarodowej współpracy przemysłowej poprzez uczestnictwo we wspólnych projektach, w efekcie czego polskie firmy będą mogły liczyć na korzyści związane z podziałem ryzyka i kosztów, zwiększeniem produkcji, korzyści skali, rozwoju najnowocześniejszych technologii, *know-how*, oraz zdolności w przemysłowym sektorze obronnym. Już dziś zachęcamy więc polskie przedsiębiorstwa do zainteresowania się tym tematem i ubiegania się o granty w bliskiej przyszłości.

Załącznik nr 1

TRAKTAT O HANDLU BRONIĄ

Preambuła

Państwa Strony niniejszego Traktatu,

kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

odwołując się do artykułu 26 Karty Narodów Zjednoczonych, który wyraża dążenie do zapewnienia i utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa przy jak najmniejszym przeznaczeniu światowych zasobów ludzkich i gospodarczych na zbrojenia,

podkreślając potrzebę zapobiegania i wyeliminowania nielegalnego handlu bronią konwencjonalną oraz zapobiegania przekierowywaniu tego rodzaju broni na nielegalny rynek, do nieuprawnionego wykorzystania końcowego lub w ręce nieuprawnionych użytkowników końcowych, w tym w celu popełnienia aktów terrorystycznych,

uznając uprawnione interesy Państw w zakresie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną odnoszące się do sfery polityki, bezpieczeństwa, gospodarki i handlu,

potwierdzając suwerenne prawo każdego Państwa do wyłącznego regulowania i kontrolowania na własnym terytorium kwestii dotyczących broni konwencjonalnej zgodnie z systemem prawnym lub konstytucyjnym danego Państwa,

przyjmując, że pokój i bezpieczeństwo oraz rozwój i prawa człowieka stanowią filary systemu Narodów Zjednoczonych oraz fundamenty zbiorowego bezpieczeństwa, a także uznając, że rozwój, pokój, bezpieczeństwo i prawa człowieka są współzależne i wzajemnie się umacniają,

odwołując się do Wytycznych Komisji Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozbrojenia w przedmiocie międzynarodowych transferów broni w nawiązaniu do rezolucji Zgromadzenia Ogólnego 46/36H z dnia 6 grudnia 1991 roku,

odnotowując wkład wniesiony przez Program Działania Narodów Zjednoczonych na rzecz Zapobiegania, Zwalczania i Likwidacji Nielegalnego Handlu Bronią Strzelecką i Lekką we Wszelkich jego Aspektach, jak również Protokół przeciwko Nielegalnej Produkcji i Handlowi Bronią Palną, jej Częściami i Komponentami oraz Amunicją, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, a także Międzynarodowy Instrument Umożliwiający Państwom Identyfikowanie i Śledzenie, w odpowiednim czasie i w niezawodny sposób, Nielegalnej Broni Strzeleckiej i Lekkiej,

uwzględniając konsekwencje nielegalnego i nieuregulowanego handlu bronią konwencjonalną w sferze bezpieczeństwa, społecznej, gospodarczej i humanitarnej,

mając na uwadze, że ludność cywilna w ogromnej większości, w szczególności zaś kobiety i dzieci, jest dotknięta konfliktem zbrojnym i przemocą z użyciem siły,

uznając ponadto wyzwania, z jakimi muszą się mierzyć ofiary konfliktów zbrojnych, a także potrzebę należytej opieki, rehabilitacji oraz społecznej i ekonomicznej integracji tej grupy ludzi,

podkreślając fakt, iż postanowienia niniejszego Traktatu nie stanowią przeszkody dla utrzymywania i przyjmowania przez Państwa dodatkowych skutecznych środków sprzyjających realizacji przedmiotu i celu niniejszego Traktatu,

mając na uwadze uprawniony handel oraz legalną własność i użytkowanie niektórych rodzajów broni konwencjonalnej związanych z działalnością rekreacyjną, kulturalną, historyczną i sportową, w przypadkach, gdy tego rodzaju handel, własność i użytkowanie jest dozwolone i prawnie chronione,

mając także na uwadze rolę, jaką organizacje regionalne mogą odegrać w udzielaniu pomocy Państwom Stronom, na ich wniosek, w implementowaniu niniejszego Traktatu,

uznając dobrowolną i aktywną rolę, jaką społeczeństwo obywatelskie, w tym organizacje pozarządowe i przemysł, mogą odegrać w zwiększaniu świadomości na temat przedmiotu i celu niniejszego Traktatu oraz wspieraniu jego implementacji,

przyjmując, że uregulowanie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną oraz zapobieganie jej przekierowywaniu nie powinno utrudnić międzynarodowej współpracy oraz uprawnionego handlu uzbrojeniem, sprzętem i technologią w celach pokojowych,

podkreślając dążenie do osiągnięcia powszechnego przyjęcia niniejszego Traktatu,

zdecydowane działać zgodnie z poniższymi zasadami;

Zasady

- Niezbywalne prawo wszystkich Państw do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony potwierdzone w artykule 51 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Załatwianie sporów międzynarodowych środkami pokojowymi w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz sprawiedliwości, zgodnie z artykułem 2 ust. 3 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Powstrzymywanie się w stosunkach międzynarodowych od stosowania groźby lub użycia siły przeciwko integralności terytorialnej lub niepodległości politycznej któregokolwiek Państwa bądź w jakikolwiek inny sposób niezgodny z celami Narodów Zjednoczonych, zgodnie z artykułem 2 ust. 4 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Nieinterweniowanie w sprawach, które z istoty swej należą do kompetencji wewnętrznej któregokolwiek Państwa, zgodnie z artykułem 2 ust. 7 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Poszanowanie i zapewnienie poszanowania międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym Konwencji genewskich z 1949 roku oraz poszanowanie i zapewnienie poszanowania praw człowieka, w tym Karty Narodów Zjednoczonych i Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
- Odpowiedzialność wszystkich Państw, zgodnie z ich stosownymi zobowiązaniami międzynarodowymi, za skuteczne uregulowanie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną oraz za zapobieganie jej przekierowywaniu, jak również główna

odpowiedzialność wszystkich Państw za utworzenie i wdrażanie narodowych systemów kontroli;
- Poszanowanie uprawnionych interesów Państw do nabywania broni konwencjonalnej w celu wykonywania prawa do samoobrony i na potrzeby operacji utrzymania pokoju, oraz do wytwarzania, wywozu, przywozu i transferu broni konwencjonalnej;
- Implementowanie niniejszego Traktatu w sposób konsekwentny, obiektywny i niedyskryminujący,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1
Przedmiot i cel
Przedmiotem niniejszego Traktatu jest:
- ustanowienie najwyższych możliwych wspólnych standardów międzynarodowych dotyczących regulacji w zakresie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną i ich optymalizacja;
- zapobieganie i wyeliminowanie nielegalnego handlu bronią konwencjonalną oraz zapobieganie przekierowywaniu broni konwencjonalnej;

w celu:
- umocnienia międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności;
- zmniejszenia ludzkiego cierpienia;
- promowania współpracy, przejrzystości i odpowiedzialnego działania Państw Stron w dziedzinie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną i w ten sposób budowania zaufania między Państwami Stronami.

Artykuł 2
Zakres
1. Niniejszy Traktat stosuje się do wszystkich rodzajów broni konwencjonalnej objętej następującymi kategoriami:
(a) czołgi bojowe;
(b) opancerzone pojazdy bojowe;
(c) wielkokalibrowe systemy artyleryjskie;
(d) samoloty bojowe;
(e) śmigłowce szturmowe;
(f) okręty wojenne;
(g) pociski i systemy rakietowe; oraz
(h) broń strzelecka i lekka.
2. Do celów niniejszego Traktatu działania składające się na międzynarodowy handel obejmują wywóz, przywóz, tranzyt, przeładunek oraz pośrednictwo dalej zwane „transferem".
3. Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do międzynarodowego przemieszczania broni konwencjonalnej dokonywanego przez Państwo Stronę lub w jego imieniu w celu jej użytkowania, pod warunkiem że broń konwencjonalna pozostaje własnością tego Państwa Strony.

Artykuł 3
Amunicja
Każde Państwo Strona utworzy i będzie utrzymywało narodowy system kontroli w celu uregulowania wywozu amunicji wystrzeliwanej, odpalanej lub dostarczanej przy pomocy broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, i będzie stosowało postanowienia artykułu 6 i artykułu 7 przed wydaniem zezwolenia na wywóz tego rodzaju amunicji.

Artykuł 4
Części i komponenty
Każde Państwo Strona utworzy i będzie utrzymywało narodowy system kontroli w celu uregulowania wywozu części i komponentów w przypadkach, gdy forma wywozu stwarza możliwość montażu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, i będzie stosowało postanowienia artykułu 6 i 7 przed wydaniem zezwolenia na wywóz tego rodzaju części i komponentów.

Artykuł 5
Ogólna implementacja Traktatu
1. Każde Państwo Strona będzie implementować niniejszy Traktat w sposób konsekwentny, obiektywny i niedyskryminujący, mając na względzie zasady wymienione w niniejszym Traktacie.
2. Każde Państwo Strona utworzy i będzie utrzymywało narodowy system kontroli, w tym narodową listę kontrolną, w celu implementacji postanowień niniejszego Traktatu.
3. Każde Państwo Strona jest zachęcane do stosowania postanowień niniejszego Traktatu do jak najszerszego zakresu broni konwencjonalnej. Narodowe definicje kategorii, o których mowa w artykule 2 ust. 1 lit. (a)-(g), nie mogą być węższe niż opisy użyte w Rejestrze Broni Konwencjonalnej Narodów Zjednoczonych w chwili wejścia w życie niniejszego Traktatu.
   W przypadku kategorii, o której mowa w artykule 2 ust. 1 lit. (h), definicje narodowe nie mogą być węższe niż opisy użyte w stosownych instrumentach Narodów Zjednoczonych w chwili wejścia w życie niniejszego Traktatu.
4. Każde Państwo Strona, zgodnie z prawem krajowym, złoży narodową listę kontrolną w Sekretariacie, który udostępni ją innym Państwom Stronom. Państwa Strony są zachęcane do podawania narodowych list kontrolnych do publicznej wiadomości.
5. Każde Państwo Strona podejmie środki niezbędne do implementacji postanowień niniejszego Traktatu i wyznaczy właściwe władze krajowe w celu zapewnienia skutecznego i przejrzystego narodowego systemu kontroli, który będzie regulował transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, oraz elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4.
6. Każde Państwo Strona wyznaczy jeden narodowy punkt kontaktowy lub większą ich liczbę w celu wymiany informacji w sprawach związanych z implementacją niniejszego Traktatu. Każde Państwo Strona powiadomi Sekretariat ustanowiony na mocy artykułu 18 o swoim narodowym punkcie kontaktowym/narodowych punktach kontaktowych i będzie uaktualniać tę informację.

Artykuł 6
Zakazy
1. Państwo Strona nie wyrazi zgody na transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, ani elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, jeżeli transfer ten naruszałby zobowiązania wynikające ze środków przyjętych przez Radę Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, działającą zgodnie z rozdziałem VII Karty Narodów Zjednoczonych, w szczególności embarga na broń.
2. Państwo Strona nie wyrazi zgody na transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, ani elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, jeżeli transfer ten naruszałby jego stosowne międzynarodowe zobowiązania wynikające z umów międzynarodowych, których Państwo to jest stroną, w szczególności umów dotyczących transferu lub nielegalnego przekazywania broni konwencjonalnej.

3. Państwo Strona nie wyrazi zgody na transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, ani elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, jeżeli w czasie wydawania decyzji wyrażającej zgodę będzie dysponowało wiedzą, że ta broń lub elementy do tej broni byłyby wykorzystywane do dokonania ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości, poważnych naruszeń Konwencji genewskich z 1949 roku, ataków wymierzonych w obiekty cywilne lub ludność cywilną objęte ochroną, jak również do popełniania innych zbrodni wojennych zdefiniowanych w umowach międzynarodowych, których jest ono stroną.

Artykuł 7
Wywóz i ocena wywozu

1. W przypadku wywozu niepodlegającego zakazom określonym w artykule 6, każde eksportujące Państwo Strona, przed wydaniem zgody na wywóz broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, lub elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, w ramach własnej jurysdykcji i zgodnie z narodowym systemem kontroli, w sposób obiektywny i niedyskryminujący, uwzględniając istotne czynniki, w tym informacje udostępnione przez Państwo importujące zgodnie z artykułem 8 ust. 1, oceni, czy taka broń konwencjonalna lub elementy:
   (a) przyczyniłyby się do umocnienia lub zagrożenia pokoju i bezpieczeństwa;
   (b) mogłyby zostać wykorzystane do:
      (i) popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnego naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego;
      (ii) popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnego naruszenia międzynarodowych norm dotyczących praw człowieka;
      (iii) popełnienia lub ułatwienia popełnienia przestępstwa określonego w umowach międzynarodowych lub protokołach dotyczących terroryzmu, których Państwo eksportujące jest stroną; lub
      (iv) popełnienia lub ułatwienia popełnienia przestępstwa określonego w umowach międzynarodowych lub protokołach dotyczących międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, których Państwo eksportujące jest stroną.
2. Eksportujące Państwo Strona rozważy ponadto możliwość podjęcia środków w celu złagodzenia zagrożeń wymienionych w ust. 1 lit. (a) i (b), takich jak środki budowy zaufania lub programy opracowywane i uzgadniane wspólnie przez Państwa eksportujące i importujące.
3. Jeżeli po przeprowadzeniu oceny i rozważeniu dostępnych środków łagodzących Państwo eksportujące uzna, że istnieje dominujące ryzyko zaistnienia jakichkolwiek negatywnych konsekwencji, o których mowa w ust. 1, eksportujące Państwo Strona nie wyrazi zgody na wywóz.
4. Przeprowadzając ocenę, eksportujące Państwo Strona uwzględni ryzyko wykorzystania broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, lub elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, do popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnych aktów przemocy ze względu na płeć lub poważnych aktów przemocy przeciw kobietom i dzieciom.
5. Każde eksportujące Państwo Strona podejmie środki w celu zapewnienia, aby wszystkie zezwolenia na wywóz broni konwencjonalnej o której mowa w artykule 2 ust. 1, lub elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, były szczegółowe i wydawane przed dokonaniem wywozu.
6. Każde eksportujące Państwo Strona udostępni, na wniosek, stosowne informacje na temat danego zezwolenia importującemu Państwu Stronie oraz tranzytowym lub

przeładunkowym Państwom Stronom, zgodnie z prawem krajowym, praktyką lub polityką wewnętrzną.

7. Jeżeli po wydaniu zezwolenia eksportujące Państwo Strona uzyska nowe istotne informacje, zachęca się do dokonania ponownej oceny zezwolenia po konsultacjach, w razie potrzeby, z Państwem importującym.

Artykuł 8
Przywóz

1. Każde importujące Państwo Strona podejmie środki w celu udostępnienia, zgodnie z prawem krajowym i na wniosek, eksportującemu Państwu Stronie stosownych i istotnych informacji ułatwiających eksportującemu Państwu Stronie przeprowadzenie narodowej oceny wywozu zgodnie z artykułem 7. Przedmiotowe środki mogą obejmować dokumentację dotyczącą końcowego wykorzystania lub końcowego użytkownika.
2. Każde importujące Państwo Strona podejmie środki, które umożliwią mu uregulowanie, w razie potrzeby, przywozu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, w ramach jego jurysdykcji. Przedmiotowe środki mogą obejmować systemy przywozu.
3. Każde importujące Państwo Strona może zwrócić się do eksportującego Państwa Strony o informacje na temat trwających lub zakończonych postępowań o wydanie zezwolenia na wywóz, jeżeli importujące Państwo Strona jest krajem końcowego przeznaczenia.

Artykuł 9
Tranzyt lub przeładunek

Każde Państwo Strona podejmie odpowiednie środki w celu uregulowania, w razie potrzeby i w miarę możliwości, tranzytu i przeładunku podlegającej jego jurysdykcji broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, zgodnie ze stosownymi normami prawa międzynarodowego.

Artykuł 10
Pośrednictwo

Każde Państwo Strona podejmie środki w celu uregulowania, zgodnie z prawem krajowym, podlegającego jego jurysdykcji pośrednictwa w handlu bronią konwencjonalną, o której mowa w artykule 2 ust. 1. Przedmiotowe środki mogą obejmować wymóg rejestracji pośredników lub uzyskanie pisemnego zezwolenia przed rozpoczęciem działalności pośrednictwa.

Artykuł 11
Przekierowanie

1. Każde Państwo Strona uczestniczące w transferze broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, podejmie środki zapobiegające jej przekierowaniu.
2. Eksportujące Państwo Strona dołoży starań, aby zapobiec przekierowaniu transferu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, wykorzystując swój narodowy system kontroli ustanowiony zgodnie z artykułem 5 ust. 2, poprzez ocenę ryzyka przekierowania wywozu i rozważenie podjęcia środków łagodzących, takich jak środki budowy zaufania lub programy opracowywane i uzgadniane wspólnie przez Państwa eksportujące i importujące. Inne środki zapobiegawcze mogą obejmować, w razie potrzeby, weryfikację stron dokonujących wywozu, wymóg przedłożenia dodatkowej dokumentacji, certyfikatów i zaświadczeń, niewyrażenie zgody na wywóz lub inne stosowne działania.
3. Importujące, tranzytowe, przeładunkowe i eksportujące Państwa Strony podejmą współpracę i wymianę informacji, zgodnie z prawem krajowym w razie potrzeby i w

miarę możliwości, w celu złagodzenia ryzyka przekierowania transferu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

4. W przypadku stwierdzenia przez Państwo Stronę przekierowania transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, Państwo Strona podejmie odpowiednie środki, zgodnie z prawem krajowym oraz prawem międzynarodowym, w celu rozwiązania problemu takiego przekierowania. Przedmiotowe środki mogą obejmować ostrzeganie Państw Stron potencjalnie dotkniętych tym problemem, zbadanie przekierowanych ładunków broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, oraz podjęcie dalszych środków w formie śledztwa i środków prawnych.
5. W celu lepszego zrozumienia oraz zapobiegania przekierowywaniu transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, Państwa Strony są zachęcane do wzajemnej wymiany stosownych informacji na temat skutecznych metod rozwiązywania problemu przekierowania. Informacje tego rodzaju mogą dotyczyć nielegalnych zachowań w tym korupcji, międzynarodowych szlaków nielegalnego handlu, nielegalnych pośredników, źródeł nielegalnych dostaw, metod ukrywania, wspólnych miejsc wysyłki lub przeznaczenia wykorzystywanych przez grupy zorganizowane zaangażowane w proceder przekierowywania.
6. Państwa Strony są zachęcane do składania innym Państwom Stronom za pośrednictwem Sekretariatu sprawozdań dotyczących środków podjętych w związku z przekierowywaniem transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

Artykuł 12
Prowadzenie rejestru

1. Każde Państwo Strona będzie prowadzić rejestr krajowy, zgodnie z prawem krajowym, w zakresie wydawanych przez nie zezwoleń wywozowych lub faktycznie wywożonej przez nie broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.
2. Państwa Strony są zachęcane do prowadzenia rejestru broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, która jest transferowana na jego terytorium, jako miejsca końcowego przeznaczenia, lub która objęta jest zezwoleniem na tranzyt lub przeładunek na terytorium znajdującym się pod jego jurysdykcją.
3. Państwa Strony są zachęcane do umieszczania w rejestrze: ilości, wartości, modelu/typu zezwoleń międzynarodowych transferów broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, faktycznie transferowanej broni konwencjonalnej, danych dotyczących Państwa/Państw eksportujących, Państwa/Państw importujących, Państwa/Państw tranzytowych lub przeładunkowych, oraz użytkowników końcowych, stosownie do sytuacji.
4. Dane w rejestrze przechowywane są przez co najmniej 10 lat.

Artykuł 13
Sprawozdawczość

1. Każde Państwo Strona przekaże Sekretariatowi, przed końcem pierwszego roku od wejścia w życie niniejszego Traktatu dla tego Państwa Strony, zgodnie z artykułem 22, wstępny raport opisujący środki podjęte w celu implementacji niniejszego Traktatu, w tym prawo krajowe, narodowe listy kontrolne, oraz inne regulacje i środki administracyjne. Każde Państwo Strona poinformuje Sekretariat o wszelkich nowych środkach podjętych w celu implementacji niniejszego Traktatu, stosownie do sytuacji. Raporty będą udostępniane, a także przekazywane Państwom Stronom przez Sekretariat.
2. Państwa Strony są zachęcane do przekazywania innym Państwom Stronom za pośrednictwem Sekretariatu informacji na temat środków, co do których okazało się, że

są skuteczne w przeciwdziałaniu przekierowywania transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

3. Każde Państwo Strona co roku do dnia 31 maja przedstawi Sekretariatowi raport za poprzedzający rok kalendarzowy w zakresie objętego zezwoleniem lub faktycznego wywozu i przywozu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1. Raporty będą udostępniane, a także przekazywane Państwom Stronom przez Sekretariat. Raport przedstawiony Sekretariatowi może zawierać te same informacje, które Państwo Strona przedstawia stosownym organom systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, w tym w ramach Rejestru Broni Konwencjonalnej Organizacji Narodów Zjednoczonych. Raporty mogą nie zawierać wrażliwych informacji handlowych lub informacji dotyczących bezpieczeństwa państwa.

Artykuł 14
Środki realizacji

Każde Państwo Strona podejmie odpowiednie środki mające na celu przyjęcie prawa krajowego implementującego postanowienia niniejszego Traktatu.

Artykuł 15
Współpraca międzynarodowa

1. Państwa Strony w celu skutecznej implementacji niniejszego Traktatu będą współpracowały ze sobą zgodnie ze swoimi interesami bezpieczeństwa i prawem krajowym.
2. Państwa Strony są zachęcane do ułatwiania współpracy międzynarodowej, w tym wymiany informacji w kwestiach wspólnego zainteresowania w zakresie implementacji i stosowania niniejszego Traktatu, zgodnie ze swoimi interesami bezpieczeństwa i prawem krajowym.
3. Państwa Strony są zachęcane do prowadzenia konsultacji w kwestiach wspólnego zainteresowania oraz przekazywania informacji, stosownie do sytuacji, w celu wspierania implementacji niniejszego Traktatu.
4. Państwa Strony są zachęcane do współpracy, zgodnej z prawem krajowym, w celu wspierania implementacji niniejszego Traktatu na poziomie krajowym, w tym przekazywania informacji na temat nielegalnych działań i podmiotów, oraz w celu zapobiegania i zwalczania przekierowywania broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.
5. Działając zgodnie ze wspólnymi ustaleniami i prawem krajowym, Państwa Strony udzielają sobie nawzajem najszerszej możliwej pomocy w zakresie śledztw, postępowań przygotowawczych oraz postępowań sądowych dotyczących naruszeń krajowych środków ustanowionych zgodnie z niniejszym Traktatem.
6. Państwa Strony są zachęcane do podejmowania środków na szczeblu krajowym i do wzajemnej współpracy w celu zapobiegania będącego przedmiotem praktyk korupcyjnych transferu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.
7. Państwa Strony są zachęcane do wymiany doświadczeń i informacji o uzyskanej wiedzy odnoszącej się do wszelkich aspektów niniejszego Traktatu.

Artykuł 16
Pomoc międzynarodowa

1. Implementując niniejszy Traktat, każde Państwo Strona może ubiegać się o pomoc, w tym o pomoc prawną lub legislacyjną, pomoc w budowaniu potencjału instytucjonalnego, lub pomoc techniczną, materialną lub finansową. Pomoc może obejmować programy zarządzania zapasami zbrojeniowymi, programy rozbrojeniowe, demobilizacyjne oraz

reintegracyjne, modelowe ustawodawstwo, oraz skuteczne praktyki w zakresie implementacji Traktatu. Każde Państwo Strona mające taką możliwość udzieli pomocy w odpowiedzi na wniosek.

2. Każde Państwo Strona może ubiegać się o pomoc, oferować pomoc, oraz otrzymywać pomoc m.in. poprzez Organizację Narodów Zjednoczonych, organizacje międzynarodowe, regionalne, subregionalne, lub krajowe, organizacje pozarządowe, lub na zasadzie dwustronnej.
3. Państwa Strony ustanawiają dobrowolny fundusz powierniczy w celu wspierania wnioskującego Państwa Strony, potrzebującego pomocy międzynarodowej w zakresie implementowania niniejszego Traktatu. Każde Państwo Strona jest zachęcane do wnoszenia środków do tego funduszu.

Artykuł 17
Konferencja Państw Stron

1. Konferencja Państw Stron będzie zwołana przez Sekretariat tymczasowy, ustanowiony zgodnie z artykułem 18, nie później niż w okresie jednego roku od wejścia w życie niniejszego Traktatu, a następnie w terminach, o których zadecyduje Konferencja Państw Stron.
2. Konferencja Państw Stron przyjmie, w drodze konsensusu, na pierwszej sesji swój regulamin postępowania.
3. Konferencja Państw Stron przyjmie zasady finansowania Konferencji, jak również innych instytucji pomocniczych, które może ustanowić, a także postanowienia finansowe dotyczące funkcjonowania Sekretariatu. Na każdej sesji zwyczajnej Konferencja przyjmie budżet na okres finansowy do następnej sesji zwyczajnej.
4. Konferencja Państw Stron:
   (a) prowadzi przegląd w zakresie implementacji niniejszego Traktatu, w tym przegląd postępów w dziedzinie broni konwencjonalnej;
   (b) rozważa i przyjmuje zalecenia w zakresie implementacji i funkcjonowania niniejszego Traktatu, w tym zwłaszcza promocji jego uniwersalnego charakteru;
   (c) rozważa zmiany niniejszego Traktatu, zgodnie z artykułem 20;
   (d) rozważa zagadnienia wynikające z interpretacji niniejszego Traktatu;
   (e) rozważa i podejmuje decyzje dotyczące zadań oraz budżetu Sekretariatu;
   (f) rozważa utworzenie wszelkich instytucji pomocniczych koniecznych do usprawnienia funkcjonowania niniejszego Traktatu; oraz
   (g) wykonuje wszelkie inne funkcje zgodnie z niniejszym Traktatem.
5. Posiedzenia nadzwyczajne Konferencji Państw Stron zwoływane są w takich terminach, które zostaną uznane przez Konferencję Państw Stron za niezbędne, lub na pisemny wniosek któregokolwiek Państwa Strony pod warunkiem, że ten wniosek uzyska poparcie co najmniej dwóch trzecich Państw Stron.

Artykuł 18
Sekretariat

1. Traktat niniejszy ustanawia Sekretariat, który będzie wspierał Państwa Strony w skutecznej implementacji tego Traktatu. Do czasu pierwszego posiedzenia Konferencji Państw Stron za czynności administracyjne objęte niniejszym Traktatem odpowiada Sekretariat tymczasowy.
2. Sekretariat zostanie wyposażony w odpowiedni personel, posiadający odpowiednie kompetencje i zapewniający Sekretariatowi skuteczne podejmowanie obowiązków, o których mowa w ustępie 3 niniejszego artykułu.

3. Sekretariat ponosi odpowiedzialność przed Państwami Stronami. W minimalnej strukturze organizacyjnej, Sekretariat podejmuje następujące obowiązki:
   (a) otrzymywanie, udostępnianie i dystrybuowanie raportów, zgodnie z niniejszym Traktatem;
   (b) utrzymywanie i udostępnianie Państwom Stronom listy narodowych punktów kontaktowych;
   (c) ułatwianie dopasowywania ofert pomocy oraz wniosków o pomoc w zakresie implementacji Traktatu oraz promowania współpracy międzynarodowej, zgodnie z wnioskami;
   (d) ułatwianie pracy Konferencji Państw Stron, w tym dokonywanie ustaleń i dostarczenie wymaganych usług na potrzeby posiedzeń wynikających z niniejszego Traktatu; oraz
   (e) wykonywanie innych zadań zgodnie z ustaleniami Konferencji Państw Stron.

Artykuł 19
Rozstrzyganie sporów

1. Państwa Strony podejmują konsultacje oraz, za obopólną zgodą, współpracują w celu rozwiązania sporu między nimi dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszego Traktatu, w tym poprzez negocjacje, mediację, postępowanie pojednawcze, rozstrzygnięcie sądowe lub inne środki pokojowe.
2. Każdy spór między Państwami Stronami dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszego Traktatu może być przez nie przekazany do arbitrażu za obopólną zgodą.

Artykuł 20
Zmiany

1. Każde Państwo Strona może zaproponować zmianę niniejszego Traktatu sześć lat po wejściu w życie tego Traktatu. Po tym czasie proponowane zmiany mogą być rozważane przez Konferencję Państw Stron jedynie raz na trzy lata.
2. Każda propozycja zmiany niniejszego Traktatu zostanie przedłożona w formie pisemnej Sekretariatowi, który przekaże propozycję wszystkim Państwom Stronom, nie później niż 180 dni przed kolejnym posiedzeniem Konferencji Państw Stron, na której mogą zostać rozważone zmiany zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu. Zmiana zostanie rozpatrzona na kolejnej Konferencji Państw Stron, na której zmiany będą mogły zostać rozpatrzone zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, w przypadku gdy nie później niż 120 dni od przekazania propozycji przez Sekretariat, większość Państw Stron powiadomi Sekretariat o poparciu rozpatrywania tej propozycji.
3. Państwa Strony dołożą starań, aby osiągnąć konsensus w odniesieniu do każdej zmiany. Jeśli pomimo podejmowania tych starań porozumienie nie zostanie osiągnięte, zmiana ostatecznie zostanie przyjęta większością trzech czwartych głosów Państw Stron obecnych i głosujących na Konferencji Państw Stron. Dla celów niniejszego artykułu „Państwa Strony obecne i głosujące" oznacza Państwa Strony obecne i oddające głos za lub przeciw. Depozytariusz poinformuje każde Państwo Stronę o każdej przyjętej zmianie.
4. Zmiana przyjęta zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu wchodzi w życie wobec każdego Państwa Strony, które złożyło dokument jej przyjęcia, dziewięćdziesiątego dnia od złożenia Depozytariuszowi dokumentu przyjęcia tej zmiany przez większość Państw Stron w czasie przyjęcia tej zmiany. Po tym czasie zmiana wejdzie w życie wobec jakiegokolwiek pozostałego Państwa Strony dziewięćdziesiątego dnia po złożeniu Depozytariuszowi dokumentu przyjęcia tej zmiany.

Artykuł 21
Podpisanie, ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie i przystąpienie

1. Niniejszy Traktat będzie otwarty do podpisu wszystkich Państw w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku od dnia 3 czerwca 2013 roku do wejścia w życie Traktatu.
2. Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji, przyjęciu, lub zatwierdzeniu przez każde Państwo sygnatariusza.
3. Po wejściu w życie niniejszego Traktatu, do Traktatu może przystąpić każde Państwo, które nie podpisało Traktatu.
4. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia, lub przystąpienia będą składane Depozytariuszowi.

Artykuł 22
Wejście w życie

1. Niniejszy Traktat wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia Depozytariuszowi pięćdziesiątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia**.**
2. W stosunku do każdego Państwa, które złoży dokument ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia po wejściu w życie niniejszego Traktatu, Traktat wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez to Państwo dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Artykuł 23
Tymczasowe stosowanie

Każde Państwo może w czasie podpisania lub złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że będzie tymczasowo stosowało artykuł 6 oraz artykuł 7 do czasu wejścia w życie niniejszego Traktatu wobec tego Państwa.

Artykuł 24
Okres obowiązywania i wypowiedzenie

1. Niniejszy Traktat ma nieograniczony okres obowiązywania.
2. Każde Państwo Strona ma prawo, korzystając ze swojej suwerenności, wypowiedzenia niniejszego Traktatu. O takim wypowiedzeniu zawiadomi ono Depozytariusza, który poinformuje wszystkie pozostałe Państwa Strony. Dokument wypowiedzenia może zawierać wyjaśnienie przyczyn uzasadniających wypowiedzenie. Wypowiedzenie wejdzie w życie po upływie dziewięćdziesiątego dnia od daty otrzymania dokumentu wypowiedzenia przez Depozytariusza lub w terminie późniejszym określonym w dokumencie wypowiedzenia.
3. Wypowiedzenie Traktatu przez Państwo Stronę w żaden sposób nie wpływa na zobowiązania wynikające z niniejszego Traktatu w okresie, w którym Państwo to było Stroną Traktatu, w tym na zobowiązania finansowe, które mogły zostać przez nie przyjęte.

Artykuł 25
Zastrzeżenia

1. Każde Państwo, w czasie podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia może złożyć zastrzeżenia, chyba że zastrzeżenia te są niezgodne z przedmiotem i celem niniejszego Traktatu.
2. Państwo Strona może w dowolnym czasie wycofać zastrzeżenie, zawiadamiając o tym Depozytariusza.

Artykuł 26
Stosunek do innych umów międzynarodowych

1. Implementacja niniejszego Traktatu nie narusza zobowiązań przyjętych przez Państwa Strony w stosunku do istniejących lub przyszłych umów międzynarodowych, których są stroną, w tych przypadkach, w których zobowiązania te są zgodne z niniejszym Traktatem.
2. Niniejszy Traktat nie będzie stanowił podstawy do unieważnienia umów o współpracy obronnej zawartych między Państwami Stronami niniejszego Traktatu.

Artykuł 27
Depozytariusz

Depozytariuszem niniejszego Traktatu jest Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 28
Teksty autentyczne

Oryginał niniejszego Traktatu, którego teksty w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne, składa się do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

SPORZĄDZONO W NOWYM JORKU, dnia 2 kwietnia 2013 roku

Załącznik nr 2

USTAWA

z dnia 29 listopada 2000 r.

o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa

(tekst jednolity, tłumaczenie nieoficjalne)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zasady obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zasady kontroli i ewidencji tego obrotu oraz odpowiedzialności za niezgodny z prawem obrót tymi towarami, technologiami i usługami.

Art. 1a. (uchylony).

Art. 2. Obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa jest dozwolony na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiającym wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania (Dz. Urz. UE L 134 z 29.05.2009, str. 1), zwanym dalej "rozporządzeniem nr 428/2009", ustawach oraz umowach i innych zobowiązaniach międzynarodowych.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) produkty podwójnego zastosowania - produkty podwójnego zastosowania w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia nr 428/2009;

2) uzbrojenie - broń, amunicję, materiały wybuchowe, wyroby, ich części i technologie, wskazane w wykazie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 6a ust. 3;

3) towary o znaczeniu strategicznym - towary o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, będące produktami podwójnego zastosowania lub uzbrojeniem;

4) (uchylony);

4a) Wspólnotowy Kodeks Celny - rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1992), ostatnio zmienione aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz

dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 236 z 23.09.2003);

4b) obszar celny Unii Europejskiej - obszar celny w rozumieniu art. 3 Wspólnotowego Kodeksu Celnego;

4c) kraj trzeci - państwo, którego terytorium znajduje się poza obszarem celnym Unii Europejskiej;

5) wywóz - wywóz w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia nr 428/2009;

5a) usługa pośrednictwa - usługę pośrednictwa w rozumieniu art. 2 pkt 5 rozporządzenia nr 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia - działania dotyczące przemieszczania uzbrojenia pomiędzy dwoma państwami, przy czym żadnym z tych państw nie jest Rzeczpospolita Polska, polegające na:

a) negocjowaniu, doradztwie handlowym oraz pomocy w zawieraniu umów,

b) uczestnictwie, w jakiejkolwiek formie, w czynnościach związanych z wywozem, przywozem, tranzytem lub zawarciem umowy leasingu, darowizny, pożyczki, użyczenia oraz wniesieniem aportu do spółki,

c) zakupie, sprzedaży lub transferze;

5b) pomoc techniczna - jakiekolwiek wsparcie techniczne, związane z naprawami, rozwojem, wytwarzaniem, testowaniem, utrzymaniem lub innymi usługami technicznymi dotyczącymi towarów o znaczeniu strategicznym, które może przyjąć formy udzielania instrukcji, szkolenia, przekazywania wiedzy roboczej lub usług konsultingowych;

6) przywóz - wprowadzenie towaru o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kraju trzeciego;

7) tranzyt - tranzyt w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia - przemieszczanie pomiędzy państwem członkowskim Unii Europejskiej, z wyłączeniem Rzeczypospolitej Polskiej, i krajem trzecim lub pomiędzy krajami trzecimi, przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

7a) transfer wewnątrzunijny - przekazanie lub przemieszczenie towaru o znaczeniu strategicznym od podmiotu w jednym państwie członkowskim do podmiotu w innym państwie członkowskim bez opuszczania obszaru celnego Unii Europejskiej;

8) obrót:

a) wywóz,

b) transfer wewnątrzunijny,

c) usługę pośrednictwa,

d) pomoc techniczną,

e) przywóz,

f) tranzyt;

8a) podmiot - osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną;

8b) dostawca - podmiot uprawniony do przekazania uzbrojenia;

8c) odbiorca - podmiot uprawniony do odbioru uzbrojenia;

8d) eksporter - eksportera w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia nr 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia:

a) podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który:

– w momencie przyjmowania deklaracji wywozowej pozostaje w stosunku umownym z odbiorcą w kraju trzecim i jest uprawniony do wywozu uzbrojenia lub

– jest uprawniony do wywozu uzbrojenia, w sytuacji gdy nie została zawarta umowa eksportowa lub strona umowy nie działa we własnym imieniu,

b) umawiającą się stronę zamieszkującą albo mającą siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy prawo dysponowania uzbrojeniem przynależy podmiotowi zamieszkującemu albo posiadającemu siedzibę poza Rzecząpospolitą Polską, na podstawie umowy, na której opiera się wywóz;

8e) importer - podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest uprawniony do odbioru towaru o znaczeniu strategicznym z kraju trzeciego;

8f) pośrednik - pośrednika w rozumieniu art. 2 pkt 6 rozporządzenia 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia - podmiot wykonujący usługę pośrednictwa w odniesieniu do uzbrojenia;

8g) użytkownik końcowy - podmiot deklarujący wykorzystanie towaru o znaczeniu strategicznym do własnej działalności;

8i) zezwolenie indywidualne - zezwolenie w rozumieniu art. 2 pkt 8 rozporządzenia nr 428/2009 lub, w przypadku uzbrojenia, a także innych niż wywóz form obrotu produktami podwójnego zastosowania, zezwolenie udzielone jednemu podmiotowi w odniesieniu do jednego końcowego użytkownika, importera lub odbiorcy w innym państwie, dotyczące określonej ilości i wartości jednoznacznie określonych towarów o znaczeniu strategicznym;

8j) zezwolenie globalne - zezwolenie w rozumieniu art. 2 pkt 10 rozporządzenia nr 428/2009 lub, w przypadku uzbrojenia, a także innych niż wywóz form obrotu produktami podwójnego zastosowania, zezwolenie udzielone jednemu podmiotowi w odniesieniu do jednego lub większej liczby końcowych użytkowników, importerów lub odbiorców w innym państwie lub państwach, dotyczące określonych typów lub kategorii towarów o znaczeniu strategicznym;

9) (uchylony);

10) organ kontroli obrotu - ministra właściwego do spraw gospodarki;

11) organy opiniujące - ministra właściwego do spraw zagranicznych, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, a w odniesieniu do materiałów

jądrowych, technologii jądrowych oraz innych produktów podwójnego zastosowania, w zakresie których jest właściwy ze względu na zakres swojego działania - także Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki;

12) organ monitorujący - Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;

13) przedsiębiorca - przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.).

Art. 4. Przywóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni i amunicji przez osoby fizyczne, na potrzeby inne niż handlowe i przemysłowe, regulują odrębne przepisy.

Art. 5. Do spraw uregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Rozdział 2

Zezwolenia na obrót towarami o znaczeniu strategicznym

Art. 6. 1. Pomoc techniczna w zakresie produktów podwójnego zastosowania może być świadczona na podstawie i w zakresie określonym w zezwoleniu.

2. Zezwolenie na pomoc techniczną nie jest wymagane, gdy pomoc ta jest świadczona na rzecz podmiotu zamieszkującego albo posiadającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub gdy pomoc dotyczy towarów o znaczeniu strategicznym, na których transfer wewnątrzunijny rozpoczynający się z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie jest wymagane zezwolenie.

Art. 6a. 1. Obrót uzbrojeniem może być dokonywany na podstawie i w zakresie określonym w zezwoleniu.

2. Zezwolenie na transfer wewnątrzunijny uzbrojenia wydane przez właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej jest ważne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku wydania takiego zezwolenia nie jest wymagane zezwolenie na transfer wewnątrzunijny uzbrojenia przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz uzbrojenia, na obrót którym jest wymagane zezwolenie, uwzględniając przy jego sporządzaniu formy obrotu określone w art. 3 pkt 8 oraz wykazy międzynarodowe, w szczególności wspólny wykaz uzbrojenia przyjęty przez Radę Unii Europejskiej.

Art. 6b. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, listę krajów, z którymi obrót określonymi towarami o znaczeniu strategicznym jest zakazany lub ograniczony, uwzględniając bezpieczeństwo publiczne oraz prawa człowieka, a w przypadku uzbrojenia również potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z umów i porozumień międzynarodowych oraz ze zobowiązań sojuszniczych, w tym porozumień, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 2 lit. b i c.

Art. 6c. Przywóz lub transfer wewnątrzunijny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania nie wymaga uzyskania zezwolenia.

Art. 7. 1. Na wywóz produktów podwójnego zastosowania, transfer wewnątrzunijny produktów wymienionych w załączniku IV do rozporządzenia nr 428/2009 oraz pomoc techniczną wydaje się zezwolenie indywidualne, zezwolenie globalne lub krajowe zezwolenie generalne. Na usługi pośrednictwa w zakresie produktów podwójnego zastosowania wydaje się zezwolenie indywidualne.

2. Na obrót uzbrojeniem wydaje się zezwolenie indywidualne lub krajowe zezwolenie generalne. Na transfer wewnątrzunijny uzbrojenia, usługi pośrednictwa i pomoc techniczną w zakresie uzbrojenia może zostać wydane także zezwolenie globalne.

Art. 8. 1. W zakresie, w którym zostało udzielone krajowe zezwolenie generalne na obrót towarami o znaczeniu strategicznym nie jest wymagane zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki, a w szczególności kraje, podmioty oraz towary o znaczeniu strategicznym, w odniesieniu do których udziela krajowego zezwolenia generalnego, oraz szczegółowe warunki, na jakich dokonywany może być obrót objęty krajowym zezwoleniem generalnym, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

3. Prowadzenie obrotu na podstawie krajowego zezwolenia generalnego wymaga złożenia oświadczenia o terminie jego rozpoczęcia. Oświadczenie należy złożyć organowi kontroli obrotu co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem obrotu.

Art. 9. 1. Zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne wydaje organ kontroli obrotu na wniosek podmiotu zamieszkującego albo posiadającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwany dalej "wnioskiem o zezwolenie".

2. Wniosek o zezwolenie zawiera:

1) oznaczenie wnioskodawcy w tym jego nazwę, adres siedziby albo adres zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) numer identyfikacji podatkowej (NIP);

3) określenie rodzaju i zakresu wykonywanej przez wnioskodawcę działalności gospodarczej, jeżeli jest przedsiębiorcą;

4) oznaczenie podmiotów będących partnerami handlowymi wnioskodawcy przy realizacji wnioskowanego obrotu, w tym ich nazwy, adresy siedzib albo adresy zamieszkania, oraz ich roli w tym obrocie;

5) określenie towarów o znaczeniu strategicznym będących przedmiotem obrotu, w tym ich wartość, ilość oraz numer kontrolny, określony w wykazie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 6a ust. 3 lub w załącznikach do rozporządzenia nr 428/2009;

6) oznaczenie producenta towarów o znaczeniu strategicznym, które będą przedmiotem obrotu oraz końcowych użytkowników, w tym ich nazw i adresów;

7) informację o sposobie wykorzystania towarów o znaczeniu strategicznym przez końcowego użytkownika;

8) określenie kraju końcowego przeznaczenia;

9) w przypadku wywozu lub transferu wewnątrzunijnego - oświadczenie, że wnioskodawca podejmie niezbędne działania, aby towary o znaczeniu strategicznym, które będą przedmiotem obrotu, dotarły do końcowego użytkownika;

10) numer poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika wydanego przez organ kontroli obrotu, jeśli importer lub końcowy użytkownik zobowiązał się do uzyskania uprzedniej zgody właściwego zagranicznego organu na określone dysponowanie towarem o znaczeniu strategicznym będącym przedmiotem wniosku lub jego częścią składową.

3. Wniosek o zezwolenie na wywóz zawiera także oznaczenie:

1) kraju pochodzenia towaru o znaczeniu strategicznym;

2) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym znajduje się lub będzie umiejscowiony produkt podwójnego zastosowania;

3) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym zostanie nadane przeznaczenie celne produktowi podwójnego zastosowania.

4. Wniosek o zezwolenie na usługi pośrednictwa zawiera także:

1) określenie usługi pośrednictwa;

2) informację o umiejscowieniu towaru o znaczeniu strategicznym w kraju trzecim.

5. Wniosek o zezwolenie na pomoc techniczną zawiera dodatkowo określenie rodzaju pomocy technicznej.

6. Do wniosku o zezwolenie na obrót towarami o znaczeniu strategicznym wnioskodawca jest obowiązany dołączyć:

1) oświadczenie o posiadaniu koncesji lub zezwoleń uprawniających do posiadania towaru o znaczeniu strategicznym lub prowadzenia działalności związanej z wnioskowanym obrotem, jeżeli posiadanie takich koncesji lub zezwoleń jest wymagane na podstawie przepisów innych ustaw, wraz z dokładnymi cechami identyfikacyjnymi tych dokumentów;

2) projekt umowy lub umowę dotyczącą obrotu, jeśli taka umowa jest wymagana w odniesieniu do danego obrotu albo list intencyjny lub zapytanie ofertowe;

3) kopię certyfikatu, o którym mowa w art. 11 ust. 5, w przypadku gdy jego posiadanie jest wymagane;

4) certyfikat importowy lub oświadczenie końcowego użytkownika w przypadku wywozu lub transferu wewnątrzunijnego; nie dotyczy to przypadków, gdy krajem końcowego przeznaczenia towaru jest Rzeczpospolita Polska;

5) zgodę właściwego zagranicznego organu na określone dysponowanie towarem, w przypadku gdy importer lub końcowy użytkownik zobowiązał się do uzyskania takiej zgody albo oświadczenie, że wnioskodawca nie posiada wiedzy w zakresie zobowiązania, o którym mowa w ust. 2 pkt 10.

7. Do dokumentu sporządzonego w języku obcym należy dołączyć tłumaczenie tego dokumentu na język polski sporządzone przez tłumacza przysięgłego.

8. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzory wniosków o zezwolenie na wywóz, transfer wewnątrzunijny, na usługę pośrednictwa i na pomoc techniczną w zakresie towarów o znaczeniu strategicznym, a także na przywóz i tranzyt uzbrojenia, oraz wzory wniosków o wydanie certyfikatu importowego i poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika,

2) wzory zezwoleń indywidualnych i zezwoleń globalnych na wywóz, na usługę pośrednictwa, na przywóz i na tranzyt uzbrojenia oraz na pomoc techniczną i na transfer wewnątrzunijny w zakresie towarów o znaczeniu strategicznym

- mając na uwadze rodzaje towarów oraz formy obrotu.

Art. 10. 1. Organ kontroli obrotu, na wniosek podmiotu, udziela wiążącego wyjaśnienia w sprawie konieczności uzyskania zezwolenia na określony obrót towarami o znaczeniu strategicznym w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku. W uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przedłużony do 6 miesięcy.

2. Przed udzieleniem wyjaśnienia, o którym mowa w ust. 1, organ kontroli obrotu może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Do stanowiska organów opiniujących stosuje się odpowiednio art. 12 ust. 2 i art. 12a.

3. Organ kontroli obrotu może zażądać od wnioskodawcy przekazania dodatkowych wyjaśnień lub dokumentów w celu wyjaśnienia okoliczności związanych z przedmiotem wniosku.

Art. 11. 1. Przedsiębiorca wnioskujący o zezwolenie na obrót uzbrojeniem lub korzystający z krajowego zezwolenia generalnego na obrót uzbrojeniem jest obowiązany utworzyć i stosować wewnętrzny system kontroli i zarządzania obrotem uzbrojeniem, zwany dalej "wewnętrznym systemem kontroli".

2. W ramach wewnętrznego systemu kontroli należy określić w szczególności zadania organów przedsiębiorstwa, podstawowe zadania na stanowiskach pracy w zakresie kontroli i zarządzania obrotem, zasady doboru pracowników, archiwizacji danych, kontroli wewnętrznej, realizacji zamówień oraz szkolenia.

3. Wewnętrzny system kontroli podlega certyfikacji zgodności z wymaganiami międzynarodowych norm ISO 9000 i wymaganiami określonymi w ust. 2.

4. Certyfikację, o której mowa w ust. 3, przeprowadzają upoważnione jednostki kontrolujące posiadające akredytację w ramach krajowego systemu akredytacji utworzonego na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935, z późn. zm.).

5. Certyfikat zgodności stwierdzający zgodność funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli z wymaganiami określonymi w ust. 2, wydają upoważnione jednostki, o których mowa w ust. 4.

6. Certyfikat zgodności jest ważny przez okres 3 lat.

7. W okresie ważności certyfikatu zgodności upoważnione jednostki, o których mowa w ust. 4, przeprowadzają w siedzibie przedsiębiorcy 3 kontrole zgodności funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli z wymaganiami określonymi w ust. 2.

8. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do prowadzenia certyfikacji zgodności i kontroli zgodności funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli, spośród jednostek akredytowanych w krajowym systemie akredytacji, mając na uwadze zapewnienie jednolitości wewnętrznych systemów kontroli przedsiębiorców.

Art. 12. 1. Wydanie zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego następuje w drodze decyzji administracyjnej.

2. Organ kontroli obrotu przed wydaniem zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego występuje, w formie pisemnej lub za pośrednictwem systemu elektronicznego, do organów opiniujących o zajęcie stanowiska co do istnienia przeciwwskazań do wydania takiego zezwolenia. O wystąpieniu do organów opiniujących organ kontroli obrotu informuje wnioskodawcę.

3. Organ kontroli obrotu przed wydaniem zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego może zażądać od wnioskodawcy informacji umożliwiających weryfikację danych zawartych we wniosku o zezwolenie.

4. Wnioskodawca jest obowiązany zgłaszać organowi kontroli obrotu wszelkie zmiany dotyczące danych zawartych we wniosku, w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Art. 12a. 1. Stanowisko, o którym mowa w art. 12 ust. 2, organy opiniujące przekazują organowi kontroli obrotu, w formie pisemnej lub za pośrednictwem systemu elektronicznego pozwalającego na identyfikację osoby upoważnionej do wydania takiego stanowiska, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia o to stanowisko przez organ kontroli obrotu.

2. Jeżeli szczególny charakter sprawy będącej przedmiotem stanowiska, o którym mowa w art. 12 ust. 2, nie pozwala na jego wydanie przez organy opiniujące w terminie określonym w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 36-38 Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Terminu na zajęcie przez organy opiniujące stanowiska, o którym mowa w art. 12 ust. 2, nie wlicza się do terminu na wydanie decyzji w sprawie wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego.

4. Organy opiniujące, przygotowując stanowisko, o którym mowa w art. 12 ust. 2, uwzględniają przesłanki odmowy, zmiany lub cofnięcia zezwolenia, o których mowa w art. 15, art. 16 ust. 1 i 2 oraz art. 17 ust. 1 pkt 3.

5. Przepis art. 12 ust. 3 stosuje się odpowiednio do organów opiniujących.

6. Stanowisko organów opiniujących nie wymaga formy postanowienia i nie podlega zaskarżeniu.

Art. 12b. Organ kontroli obrotu przed wydaniem zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego ustala, czy w ciągu ostatnich 3 lat właściwy organ innego państwa lub państw członkowskich Unii Europejskiej odmówił wydania zezwolenia na obrót towarem o znaczeniu strategicznym o zasadniczo identycznych parametrach oraz do tego samego końcowego użytkownika lub odbiorcy co we wniosku o zezwolenie. W takim przypadku organ kontroli obrotu konsultuje się z właściwym organem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który odmówił wydania takiego zezwolenia, a jeżeli organ kontroli obrotu wyda zezwolenie - informuje o tym ten organ, dołączając szczegółowe uzasadnienie swojej decyzji.

Art. 13. W przypadku gdy podmiot uzyska informację lub ma uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że wystąpiły lub mogą wystąpić nieprawidłowości w obrocie towarami o znaczeniu strategicznym jest obowiązany podjąć wszelkie możliwe czynności mające na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem lub zapobiegnięcie nieprawidłowościom oraz zawiadomić organ kontroli obrotu o nieprawidłowościach.

Art. 14. 1. Zezwolenie indywidualne lub globalne oraz uprawnienia z nich wynikające są niezbywalne.

2. Zezwolenie indywidualne oraz zezwolenie globalne są dokumentami mającymi znaczenie dla kontroli wykonywanych przez organy Służby Celnej.

3. Oryginał zezwolenia indywidualnego lub globalnego dołącza się do zgłoszenia celnego lub do wniosku o nadanie przeznaczenia celnego.

4. Wydanie zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót może być uzależnione od spełnienia dodatkowych wymagań i warunków określonych przez organ kontroli obrotu, a w szczególności od złożenia przez zagranicznego końcowego użytkownika oświadczenia końcowego użytkownika lub przedstawienia certyfikatu importowego, o których mowa w art. 23.

5. W zezwoleniu indywidualnym lub zezwoleniu globalnym określa się termin jego ważności. Zezwolenie indywidualne jest ważne nie dłużej niż rok, a zezwolenie globalne nie dłużej niż 3 lata.

6. Za wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego nie pobiera się opłaty.

Art. 15. 1. Organ kontroli obrotu odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót produktami podwójnego zastosowania, jeżeli:

1) wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;

2) wymagają tego zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z umów międzynarodowych i porozumień sojuszniczych;

3) podmiot nie daje rękojmi zgodnego z prawem prowadzenia obrotu;

4) produkty te mogą być, w całości lub w części, wykorzystane do nielegalnego lub sprzecznego z interesem Rzeczypospolitej Polskiej wdrażania, produkcji, eksploatacji, obsługi, utrzymania, przechowywania, wykrywania, identyfikacji lub rozprzestrzeniania broni masowego rażenia, a w szczególności broni chemicznej, biologicznej lub jądrowej, a także wdrażania, produkcji, utrzymania i przechowywania środków zdolnych do przenoszenia takiej broni.

2. Organ kontroli obrotu może odmówić, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót produktami podwójnego zastosowania, jeżeli:

1) istnieje ryzyko zmiany końcowego użycia lub miejsca przeznaczenia tych produktów;

2) podmiot naruszył przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

Art. 16. 1. Organ kontroli obrotu odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót uzbrojeniem, jeżeli:

1) wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;

2) jego udzielenie byłoby niezgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami Rzeczypospolitej Polskiej, wynikającymi z umów i porozumień międzynarodowych, a w szczególności z międzynarodowymi zobowiązaniami:

   a) do wprowadzania embarga na broń lub sankcji nałożonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych, Unię Europejską oraz Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,

   b) w ramach Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, sporządzonego w Moskwie, Waszyngtonie i Londynie dnia 1 lipca 1968 r. (Dz. U. z 1970 r. Nr 8, poz. 60), Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz o ich zniszczeniu, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 10 kwietnia 1972 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 1, poz. 1) oraz Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, sporządzonej w Paryżu dnia 13 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 63, poz. 703),

   c) w ramach Grupy Australijskiej, Reżimu Kontroli Technologii Rakietowych, Komitetu Zanggera, Grupy Dostawców Jądrowych, Porozumienia z Wassenaar i Haskiego kodeksu postępowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych;

3) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie mogłoby zostać użyte do:

   a) represji wewnętrznych,

   b) działań stanowiących naruszenie międzynarodowego prawa humanitarnego;

4) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie mogłoby zostać użyte w celu wywołania lub przedłużenia konfliktu zbrojnego lub zaostrzenia istniejących napięć lub konfliktów w państwie końcowego użytkownika;

5) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie będzie używane przez państwo zagranicznego odbiorcy przeciwko innemu państwu, w szczególności gdy istnieje konflikt zbrojny między państwem zagranicznego odbiorcy a innym państwem lub istnieje prawdopodobieństwo zaistnienia takiego konfliktu, lub państwo zagranicznego odbiorcy ma roszczenia terytorialne przeciwko innemu państwu, które w przeszłości próbowało zrealizować lub groziło ich zrealizowaniem za pomocą siły;

6) podmiot nie daje rękojmi zgodnego z prawem prowadzenia obrotu;

7) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie mogłoby być w całości lub w części wykorzystane do nielegalnej lub sprzecznej z interesem Rzeczypospolitej Polskiej produkcji, eksploatacji, obsługi, konserwacji, przechowywania lub identyfikacji uzbrojenia.

2. Organ kontroli obrotu może odmówić, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót uzbrojeniem, jeżeli:

1) jego udzielenie miałoby negatywny wpływ na:

   a) interesy związane z obroną i bezpieczeństwem Rzeczypospolitej Polskiej, innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz państw sojuszniczych i sprzymierzonych,

b) poszanowanie praw człowieka,

c) pokój, bezpieczeństwo i stabilność w regionie;

2) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie zostanie użyte przeciwko siłom zbrojnym państw członkowskich Unii Europejskiej oraz państw sojuszniczych i sprzymierzonych;

3) państwo końcowego użytkownika:

a) popiera terroryzm lub międzynarodową przestępczość zorganizowaną,

b) nie przestrzega międzynarodowych zobowiązań, w szczególności dotyczących niestosowania siły oraz międzynarodowego prawa humanitarnego,

c) nie jest zaangażowane w sprawy nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz kontroli zbrojeń i rozbrojenia, w szczególności nie podpisało, nie ratyfikowało lub nie wprowadziło w życie Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej i konwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b;

4) istnieje ryzyko, że nastąpi zmiana końcowego użytkownika i końcowego przeznaczenia lub ponownego wywozu uzbrojenia na niepożądanych warunkach;

5) przeznaczone do wywozu uzbrojenie nie odpowiada technicznym i ekonomicznym możliwościom państwa odbiorcy;

6) podmiot naruszył przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

3. Organ kontroli obrotu informuje właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej o odmowie wydania zezwolenia na obrót uzbrojeniem z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, dołączając uzasadnienie odmowy jego wydania.

Art. 17. 1. Organ kontroli obrotu może, w drodze decyzji administracyjnej, cofnąć lub zmienić zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne, jeżeli:

1) zaistnieją przesłanki, o których mowa w art. 15 i art. 16 ust. 1 i 2;

2) podmiot dokonuje obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu indywidualnym lub zezwoleniu globalnym;

3) podmiot utracił rękojmię zgodnego z prawem prowadzenia obrotu.

2. Przed wydaniem decyzji w sprawie cofnięcia lub zmiany zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego organ kontroli obrotu może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Do stanowiska stosuje się odpowiednio art. 12 ust. 2 i art. 12a.

3. Cofnięcie lub zmiana zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego z przyczyn leżących po stronie podmiotu następuje bez odszkodowania.

Art. 17a. 1. Organ kontroli obrotu jest organem właściwym w zakresie:

1) wykonywania obowiązków informacyjnych określonych w art. 4 ust. 1-3 i 6, art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 2 i 3, art. 9 ust. 4 lit. b i c i ust. 6, art. 11 ust. 2, art. 13, art. 17 ust. 2 i art. 25 rozporządzenia nr 428/2009;

2) rozstrzygania o konieczności uzyskania zezwolenia na wywóz produktów podwójnego zastosowania niewymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 428/2009 w przypadku, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009;

3) wydawania zakazu tranzytu w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 428/2009;

4) przedstawienia Komisji Europejskiej wykazu, o którym mowa w art. 10 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009;

5) zasięgania i wydawania opinii w przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 428/2009;

6) występowania do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o nieudzielanie zezwolenia albo jego unieważnienie, zawieszenie, modyfikację lub odwołanie w przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 2 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 428/2009, a także prowadzenia konsultacji, zgodnie z art. 11 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia nr 428/2009, z właściwym organem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który wystąpił do organu kontroli obrotu o nieudzielanie zezwolenia, jego unieważnienie, zawieszenie, modyfikację lub odwołanie;

7) wykonywania zadań, o których mowa w art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 428/2009;

8) podejmowania decyzji o zawieszeniu wywozu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania wymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 428/2009 objętych ważnym zezwoleniem w przypadku spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 16 ust. 3 lit. a i b rozporządzenia nr 428/2009;

9) zasięgania opinii właściwego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w przypadku, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009;

10) wzywania:

   a) eksportera lub pośrednika zgodnie z art. 20 ust. 3 rozporządzenia nr 428/2009 do okazania, w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego, zapisów lub rejestrów oraz dokumentów określonych w art. 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 428/2009,

   b) podmiotu dokonującego transferu wewnątrzunijnego do okazania, w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego, dokumentów i rejestrów, o których mowa w art. 22 ust. 8 rozporządzenia nr 428/2009;

11) udzielania dodatkowych informacji w przypadku określonym w art. 22 ust. 9 rozporządzenia nr 428/2009;

12) informowania Komisji Europejskiej i właściwych organów państw członkowskich Unii Europejskiej o podjętych środkach zgodnie z art. 22 ust. 5 rozporządzenia nr 428/2009;

13) wyznaczania przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej do Grupy Koordynacyjnej do spraw Produktów Podwójnego Zastosowania, o której mowa w art. 23 rozporządzenia nr 428/2009.

2. Organ kontroli obrotu przed wydaniem decyzji w sprawie konieczności uzyskania zezwolenia na wywóz produktów podwójnego zastosowania niewymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 428/2009 w przypadku, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009, oraz w sprawie

zakazu tranzytu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 428/2009, może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Przepisy art. 12 ust. 2 i art. 12a stosuje się odpowiednio.

Art. 18. (uchylony).

Art. 19. (uchylony).

Art. 20. 1. Wywóz, przywóz lub tranzyt towarów o znaczeniu strategicznym jest realizowany w wyznaczonych urzędach celnych.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz urzędów celnych, o których mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie właściwej kontroli wywozu, przywozu i tranzytu towarów o znaczeniu strategicznym.

3. Organ kontroli obrotu informuje Komisję Europejską o urzędach celnych upoważnionych do dokonywania czynności celnych w zakresie wywozu, przywozu i tranzytu towarów o znaczeniu strategicznym.

Art. 21. 1. Organ kontroli obrotu prowadzi rejestr udzielonych zezwoleń indywidualnych i zezwoleń globalnych oraz podmiotów korzystających z zezwoleń generalnych, zwany dalej "rejestrem".

2. (uchylony).

3. Wpisu zezwolenia indywidualnego lub globalnego do rejestru dokonuje się niezwłocznie po udzieleniu danego zezwolenia. Wpisu podmiotu dokonuje się niezwłocznie po złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 3.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru, uwzględniając w szczególności rodzaje udzielonych zezwoleń oraz ilość i wartość towarów o znaczeniu strategicznym objętych zezwoleniem.

Rozdział 2a

Monitorowanie przywozu lub transferu wewnątrzunijnego produktów podwójnego zastosowania wykorzystywanych w telekomunikacji lub do ochrony informacji

Art. 21a. Przywóz lub transfer wewnątrzunijny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykorzystywanych w telekomunikacji lub do ochrony informacji produktów podwójnego zastosowania określonych w części 1 "Telekomunikacja" poz. 5A001a lub 5A001b4 lub w części 2 "Ochrona informacji" kategorii 5 załącznika nr I do rozporządzenia nr 428/2009 podlega monitorowaniu przez organ monitorujący.

Art. 21b. 1. Podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dokonaniem przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania określonych w art. 21a, jest obowiązany zgłosić organowi monitorującemu, w formie pisemnej, zamiar dokonania przywozu lub transferu wewnątrzunijnego tych produktów, zwany dalej "zgłoszeniem".

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do podmiotów zagranicznych.

3. Jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej, jest obowiązana dokonać zgłoszenia również Szefowi Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

4. Zgłoszenie doręcza się organowi monitorującemu nie później niż na 14 dni przed przewidywanym dniem przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Dokonane zgłoszenie jest dokumentem mającym znaczenie dla kontroli wykonywanej przez organy Służby Celnej.

Art. 21c. 1. Zgłoszenie zawiera:

1) oznaczenie podmiotu zgłaszającego, określenie adresu siedziby albo adresu miejsca zamieszkania;

2) oznaczenie podmiotu uprawnionego do odbioru produktu podwójnego zastosowania, określenie adresu siedziby albo adresu miejsca zamieszkania;

3) oznaczenie producenta i końcowego użytkownika, określenie adresu siedziby albo adresu miejsca zamieszkania;

4) określenie produktu podwójnego zastosowania, który będzie przedmiotem przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego opis, określenie ilości i wartości;

5) informację o sposobie wykorzystania produktu podwójnego zastosowania przez końcowego użytkownika;

6) określenie kraju końcowego przeznaczenia;

7) oświadczenie, że podmiot podejmie niezbędne działania, aby produkt, o którym mowa w zgłoszeniu, dotarł do końcowego użytkownika.

2. Podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany powiadamiać organ monitorujący o każdej zmianie danych, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia jej powstania.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do nabywcy w przypadku przeniesienia na niego prawa własności produktu podwójnego zastosowania określonego w zgłoszeniu.

4. W przypadku przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów i technologii związanych z ochroną informacji niejawnych podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany dołączyć do zgłoszenia kopię koncesji na wykonywanie działalności w zakresie obrotu towarami i technologiami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, o której mowa w ustawie z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1017), o ile jest wymagana.

5. W przypadku braków formalnych zgłoszenia organ monitorujący wzywa podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

6. Termin, o którym mowa w ust. 5, może zostać przedłużony na uzasadniony wniosek podmiotu zamieszkującego albo mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej złożony przed jego upływem.

7. W przypadku nieusunięcia braków formalnych zgłoszenia w terminie, o którym mowa w ust. 5 lub 6, organ monitorujący uznaje to zgłoszenie za niedokonane.

8. Do dokumentu załączonego do zgłoszenia sporządzonego w języku obcym należy dołączyć tłumaczenie tego dokumentu na język polski.

9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór zgłoszenia, mając na względzie dane, o których mowa w ust. 1, oraz rodzaje produktów podlegających przywozowi lub transferowi wewnątrzunijnemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21d. Organ monitorujący informuje Szefa Agencji Wywiadu o przywozie lub transferze wewnątrzunijnym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej urządzeń kryptograficznych, przekazując informację o importerze lub odbiorcy oraz rodzaju przywożonych lub transferowanych urządzeń.

Rozdział 2b

Świadectwo wiarygodności odbiorcy

Art. 21e. Wiarygodność przedsiębiorcy zamieszkującego albo mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będącego odbiorcą uzbrojenia przekazywanego w ramach zezwoleń generalnych na transfer wewnątrzunijny wydanych przez właściwe organy innych państw członkowskich Unii Europejskiej, poświadcza świadectwo wiarygodności odbiorcy wydawane przez Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwanego dalej "Szefem ABW", w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 21f. Świadectwo wiarygodności odbiorcy wydane przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej jest ważne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21g. 1. Świadectwo wiarygodności odbiorcy wydaje się na wniosek przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 21e.

2. Wniosek o wydanie świadectwa wiarygodności odbiorcy zawiera:

1) dane identyfikujące odbiorcę;

2) oświadczenie o strukturze kapitałowej i powiązaniach kapitałowych odbiorcy;

3) numer koncesji na obrót uzbrojeniem, o której mowa w ustawie z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wydanie świadectwa wiarygodności odbiorcy, mając na uwadze dane, o których mowa w ust. 2, oraz rodzaje uzbrojenia.

Art. 21h. 1. Świadectwo wiarygodności odbiorcy wydaje się, jeżeli przedsiębiorca:

1) prowadzi na obszarze Unii Europejskiej działalność gospodarczą związaną z uzbrojeniem, w szczególności związaną z integracją systemów i podsystemów;

2) wyznaczy pracownika wykonującego czynności kierownicze, odpowiedzialnego za transfery wewnątrzunijne i wywóz uzbrojenia;

3) dołączy do wniosku, o którym mowa w art. 21g ust. 1:

   a) pisemne zobowiązanie do przestrzegania i egzekwowania warunków związanych z końcowym zastosowaniem i wywozem lub transferem wewnątrzunijnym uzbrojenia,

   b) pisemne zobowiązanie do przekazania Szefowi ABW dokumentów niezbędnych do weryfikacji informacji, o których mowa w lit. d oraz w art. 21g ust. 2, i potwierdzenia spełnienia warunków, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz do dostarczenia informacji dotyczących końcowych użytkowników i ostatecznego przeznaczenia uzbrojenia będącego przedmiotem wywozu lub transferu wewnątrzunijnego z terytorium i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

   c) kopię certyfikatu zgodności, o którym mowa w art. 11 ust. 5,

   d) wykaz umów na obrót uzbrojeniem zawartych w okresie 6 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku,

   e) pisemne zobowiązanie do informowania Szefa ABW o zmianach danych objętych wnioskiem.

2. Szef ABW, przed wydaniem świadectwa wiarygodności odbiorcy, może wystąpić do organu kontroli obrotu, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw finansów publicznych o przekazanie stanowiska o braku przeciwwskazań do wydania świadectwa wiarygodności odbiorcy. Przepisy art. 12 ust. 2 i art. 12a stosuje się odpowiednio.

3. Szef ABW, wydając świadectwo wiarygodności odbiorcy, może odstąpić od uzasadnienia decyzji albo ograniczyć uzasadnienie, ze względu na interes bezpieczeństwa państwa lub porządek publiczny.

Art. 21i. Organy administracji rządowej, organy państwowe, organy samorządu terytorialnego, sądy oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie użyteczności publicznej, na żądanie Szefa ABW, udzielają informacji w zakresie niezbędnym do wydania lub cofnięcia świadectwa wiarygodności odbiorcy.

Art. 21j. Świadectwo wiarygodności odbiorcy jest wydawane na okres 5 lat.

Art. 21k. 1. Świadectwo wiarygodności odbiorcy zawiera:

1) oznaczenie organu, który wystawił świadectwo;

2) nazwę i adres odbiorcy;

3) poświadczenie wiarygodności odbiorcy wydane na podstawie art. 21h ust. 1;

4) datę wydania i okres ważności świadectwa.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór świadectwa wiarygodności odbiorcy, uwzględniając dane, o których mowa w ust. 1.

Art. 21l. Szef ABW prowadzi kontrolę w zakresie spełniania przez odbiorcę warunków i zobowiązań określonych w art. 21h ust. 1. Przepisy art. 30 i art. 32 stosuje się odpowiednio.

Art. 21m. Szef ABW, w drodze decyzji administracyjnej, odmawia wydania świadectwa wiarygodności odbiorcy albo cofa świadectwo wiarygodności odbiorcy, gdy odbiorca nie spełnia warunków określonych w art. 21h ust. 1 lub naruszył przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym. Przepis art. 21h ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 21n. Kopię decyzji o cofnięciu świadectwa wiarygodności odbiorcy Szef ABW przekazuje organowi kontroli obrotu.

Art. 21o. Organ kontroli obrotu informuje Komisję Europejską oraz właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej o przypadkach cofnięcia świadectwa wiarygodności odbiorcy.

Art. 21p. 1. Szef ABW prowadzi wykaz certyfikowanych odbiorców mających miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, Szef ABW przesyła organowi kontroli obrotu, który przesyła go Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu oraz właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej.

Art. 21q. Minister właściwy do spraw zagranicznych informuje właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej o zagrożeniu nieprzestrzeganiem warunków krajowego zezwolenia generalnego na transfer wewnątrzunijny uzbrojenia przez odbiorcę w innym państwie, który uzyskał świadectwo wiarygodności odbiorcy, lub o naruszeniu przez niego bezpieczeństwa publicznego lub istotnych interesów w zakresie bezpieczeństwa państwa oraz, o ile to konieczne, zwraca się do tych organów o wyjaśnienia w tej sprawie.

Rozdział 3

Certyfikat importowy i oświadczenie końcowego użytkownika

Art. 22. 1. W przypadku gdy właściwe organy kraju zagranicznego eksportera tego wymagają, organ kontroli obrotu, na wniosek podmiotu, może wydać certyfikat importowy lub poświadczyć oświadczenie końcowego użytkownika.

1a. W przypadku gdy właściwe organy kraju zagranicznego eksportera tego wymagają, organ kontroli obrotu, w ramach poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika, może zobowiązać się do uznania ograniczeń i warunków związanych z obrotem towarami o znaczeniu strategicznym określonych przez te organy.

1b. Organ kontroli obrotu może odmówić wydania zezwolenia na obrót z zagranicą towarami o znaczeniu strategicznym objęty oświadczeniem końcowego użytkownika mającego siedzibę albo

miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie zostaną spełnione warunki i ograniczenia określone przez właściwe organy kraju zagranicznego eksportera.

2. Do wniosku o wydanie certyfikatu importowego lub poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika stosuje się odpowiednio przepisy art. 9 ust. 2, 6 i 7.

2a. Organ kontroli obrotu przed wydaniem certyfikatu importowego lub poświadczeniem oświadczenia końcowego użytkownika może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Przepisy art. 12 ust. 2 i art. 12a stosuje się odpowiednio.

3. Certyfikat importowy oraz poświadczone oświadczenie końcowego użytkownika są dokumentami przeznaczonymi do okazania właściwym władzom poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i zaświadczają o wiarygodności podmiotu i o objęciu kontrolą przez właściwe organy Rzeczypospolitej Polskiej transakcji w zakresie przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym.

3a. Podmioty dostarczające towary o znaczeniu strategicznym mające siedzibę albo miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane do udokumentowanego informowania podmiotów odbierających towary o znaczeniu strategicznym o warunkach zezwolenia na obrót towarami o znaczeniu strategicznym, w tym o ograniczeniach w zakresie dysponowania towarem o znaczeniu strategicznym. W przypadku wydanego przez organ kontroli obrotu poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika w odniesieniu do towaru o znaczeniu strategicznym lub jego części stanowiących przedmiot obrotu, do informacji należy dołączyć numer i datę poświadczenia oraz nazwę końcowego użytkownika.

4. (uchylony).

5. (uchylony).

6. Organ kontroli obrotu może odmówić wydania certyfikatu importowego lub odmówić poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika, jeżeli nie jest możliwe potwierdzenie faktów, o których mowa w ust. 3, z powodu braku rękojmi zgodnego z prawem prowadzenia obrotu towarami o znaczeniu strategicznym lub niestosowania przez podmiot wewnętrznego systemu kontroli.

7. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór certyfikatu importowego, uwzględniając dane, o których mowa w ust. 8.

8. Wzór certyfikatu, o którym mowa w ust. 7, zawiera w szczególności: nazwę importera lub odbiorcy, nazwę zagranicznego eksportera, ich siedziby i adresy, nazwę i opis towaru o znaczeniu strategicznym, numer kontrolny, ilość i wartość, opis ostatecznego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym oraz oświadczenie, że importer lub odbiorca:

1) zobowiązał się, iż wprowadzi wymienione w certyfikacie towary o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i niezwłocznie powiadomi organ kontroli obrotu o zmianach w warunkach kontraktu;

2) złożył oświadczenie, że jest świadomy, że dalszy wywóz lub transfer wewnątrzunijny z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zmiana końcowego użytkownika lub deklarowanego końcowego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym wymagają uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;

3) w uzgodnieniu z końcowym użytkownikiem zobowiązał się do umożliwienia przeprowadzenia przez organ kontroli obrotu, przy ewentualnym udziale przedstawicieli władz kraju zagranicznego eksportera, kontroli zgodności wykorzystania towarów o znaczeniu strategicznym z warunkami zezwolenia w miejscu ich wykorzystania w całym okresie pozostawania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 23. 1. Na potrzeby wywozu lub transferu wewnątrzunijnego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym organ kontroli obrotu żąda od podmiotu dostarczenia certyfikatu importowego lub oświadczenia końcowego użytkownika poświadczonego przez właściwe organy kraju zagranicznego importera lub odbiorcy.

2. Oświadczenie końcowego użytkownika jest wystawiane przez zagranicznego końcowego użytkownika i zawiera treść wymaganą przez organ kontroli obrotu.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, powinno być także poświadczone przez zagranicznego importera i właściwe władze kraju końcowego przeznaczenia.

3a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest dokumentem, w którym zagraniczny końcowy użytkownik oraz importer lub odbiorca zobowiązuje się do przestrzegania postanowień w zakresie dysponowania oraz wykorzystywania towarów o znaczeniu strategicznym objętych oświadczeniem.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, zawiera w szczególności:

1) nazwę i adres eksportera lub dostawcy;

2) określenie towaru o znaczeniu strategicznym, jego opis, oznaczenie, ilość i wartość oraz numer kontrolny;

3) opis końcowego zastosowania towaru o znaczeniu strategicznym;

4) określenie kraju końcowego przeznaczenia;

5) nazwę i adres zagranicznego końcowego użytkownika;

6) zobowiązanie końcowego użytkownika do nieprzekazywania uzbrojenia odbiorcom w kraju objętym embargiem na broń, jeżeli przedmiotem obrotu jest uzbrojenie;

7) zobowiązanie końcowego użytkownika do nieprzekazywania towaru o znaczeniu strategicznym żadnemu innemu podmiotowi bez uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;

8) poświadczenie przez właściwy organ kraju końcowego użytkownika przyjęcia przez końcowego użytkownika zobowiązań, o których mowa w pkt 6 lub 7, oraz oświadczenie właściwego organu kraju końcowego użytkownika, że końcowy użytkownik jest upoważniony do posiadania towarów o znaczeniu strategicznym;

9) zobowiązanie właściwego organu kraju końcowego użytkownika, że bez wcześniejszej zgody tego organu nie zostanie udzielone zezwolenie na: wywóz, sprzedaż, pożyczenie lub dysponowanie towarami o znaczeniu strategicznym objętymi oświadczeniem w inny sposób niż określony w oświadczeniu końcowego użytkownika;

10) nazwę i adres zagranicznego importera lub odbiorcy;

11) zobowiązanie importera lub odbiorcy do nieprzekazywania uzbrojenia odbiorcom z kraju przeznaczenia objętego embargiem na broń, jeżeli przedmiotem obrotu jest uzbrojenie;

12) zobowiązanie importera lub odbiorcy do nieprzekazywania towaru o znaczeniu strategicznym żadnemu innemu odbiorcy niż końcowy użytkownik bez uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;

13) poświadczenie przez właściwy organ kraju importera lub odbiorcy przyjęcia przez importera lub odbiorcę zobowiązań, o których mowa w pkt 11 lub 12, oraz oświadczenie właściwego organu kraju importera lub odbiorcy, że importer lub odbiorca jest upoważniony do posiadania towarów o znaczeniu strategicznym;

14) wskazanie pośrednich nabywców, o ile występują.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, może nie zawierać jednego lub więcej elementów wymienionych w ust. 4 pkt 7-9, 12 i 13, w przypadku gdy państwo końcowego użytkownika lub importera posiada system kontroli obrotu, w szczególności jest członkiem międzynarodowych porozumień, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 2 lit. b i c, oraz jeżeli:

1) stopień zaawansowania technologicznego towaru o znaczeniu strategicznym jest niski i towar o znaczeniu strategicznym nie jest śmiercionośny lub nie jest kluczową częścią składową lub komponentem takiego towaru lub

2) końcowy użytkownik ma status organu lub podmiotu państwowego.

6. W przypadku wywozu uzbrojenia do końcowych użytkowników posiadających siedzibę poza obszarem Unii Europejskiej, z wyłączeniem końcowych użytkowników posiadających siedzibę w krajach określonych w części 2 załącznika IIa do rozporządzenia nr 428/2009, polskie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny potwierdzają autentyczność podpisu osoby reprezentującej zagraniczny organ właściwy do spraw kontroli obrotu, poświadczającej oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, oraz zgodność tego oświadczenia z prawem miejsca jego wystawienia.

Art. 24. 1. Podmiot, który otrzymał certyfikat importowy, jest uprawniony, w terminie 30 dni od dnia zwolnienia lub odbioru towaru o znaczeniu strategicznym, wystąpić do naczelnika urzędu celnego właściwego ze względu na siedzibę końcowego użytkownika tego towaru z wnioskiem o wydanie certyfikatu weryfikacji dostawy stwierdzającego, że towar objęty certyfikatem został przez ten podmiot faktycznie i w sposób zgodny z przepisami prawa wprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Do wydania certyfikatu weryfikacji dostawy stosuje się odpowiednio przepisy działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Podmiot jest obowiązany zwrócić właściwemu organowi Służby Celnej koszty poniesione przez ten organ w toku postępowania w sprawie wydania certyfikatu weryfikacji dostawy.

4. Certyfikat weryfikacji dostawy zawiera w szczególności:

1) nazwę importera lub odbiorcy, nazwę eksportera lub dostawcy, ich siedziby i adresy;

2) nazwę i opis towaru o znaczeniu strategicznym;

3) numer kontrolny, ilość i wartość, opis ostatecznego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym;

4) numer zgłoszenia celnego, numer konosamentu, listu przewozowego lub innego dokumentu potwierdzającego przywóz towarów o znaczeniu strategicznym oraz potwierdzenie, że importer lub odbiorca przedstawił wiarygodne dowody dokonania dostawy i wprowadził wymienione w certyfikacie towary o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór certyfikatu weryfikacji dostawy oraz sposób ewidencjonowania wydanych certyfikatów, uwzględniając elementy określone w ust. 4 oraz mając na uwadze zapewnienie możliwości weryfikacji zaewidencjonowanych danych.

6. W przypadku wywozu lub transferu wewnątrzunijnego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym, organ kontroli obrotu może żądać od podmiotu dostarczenia certyfikatu weryfikacji dostawy wydawanego przez właściwe organy kraju importera lub odbiorcy.

Rozdział 4

Ewidencja obrotu towarami o znaczeniu strategicznym oraz informacja dotycząca tego obrotu

Art. 25. 1. Podmiot dokonujący obrotu towarami o znaczeniu strategicznym jest obowiązany do prowadzenia ewidencji tego obrotu.

2. Ewidencja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności następujące dane:

1) opis towaru o znaczeniu strategicznym oraz jego oznaczenie;

2) ilość i wartość towaru o znaczeniu strategicznym;

3) daty obrotu;

4) nazwę i adres eksportera lub dostawcy oraz importera lub odbiorcy;

5) końcowe przeznaczenie i oznaczenie końcowego użytkownika;

6) dowód, że informacja na temat ograniczeń eksportowych związanych z zezwoleniem na transfer została przekazana odbiorcy towarów o znaczeniu strategicznym.

3. Podmiot dokonujący obrotu towarami o znaczeniu strategicznym, jest obowiązany do przechowywania zapisów, rejestrów oraz dokumentów gromadzonych w ramach ewidencji, o której mowa w ust. 1, przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano obrotu.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe informacje gromadzone w ewidencji, o której mowa w ust. 1, oraz sposób jej prowadzenia, mając na względzie warunki, jakim powinien odpowiadać wewnętrzny system kontroli oraz zakres danych, o których mowa w ust. 2.

Art. 26. 1. Podmiot dokonujący obrotu w ramach zezwoleń generalnych jest obowiązany przekazać organowi kontroli obrotu coroczną informację o realizacji tego obrotu, w terminie do końca I kwartału następnego roku.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji, o których mowa w ust. 1, uwzględniając dane zawarte w ewidencji, o których mowa w art. 25 ust. 2, oraz rodzaje towarów o znaczeniu strategicznym.

Art. 27. Na wniosek organów opiniujących organ kontroli obrotu przekazuje tym organom informacje o realizacji obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

Art. 27a. 1. Podmiot dokonujący wywozu uzbrojenia jest obowiązany przekazać ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych roczny raport z faktycznego wykonania tego wywozu, w terminie do końca kwietnia następnego roku.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

1) nazwę, ilość i wartość uzbrojenia będącego przedmiotem wywozu;

2) kategorię kontrolną;

3) numery wykorzystanych zezwoleń;

4) kraj końcowego użytkownika.

Art. 27b. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór raportu, o którym mowa w art. 27a ust. 1, uwzględniając informacje, o których mowa w art. 27a ust. 2, oraz rodzaje uzbrojenia.

Art. 27c. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych sporządza roczne sprawozdanie dotyczące wywozu uzbrojenia, które przekazuje właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej, w terminie do końca III kwartału następnego roku.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych publikuje sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie do końca III kwartału następnego roku.

Rozdział 5

Kontrola obrotu

Art. 28. 1. Obrót podlega kontroli.

2. Kontrola obejmuje w szczególności:

1) przestrzeganie zgodności obrotu z zezwoleniem, w tym weryfikację transakcji po jej dokonaniu;

2) działanie wewnętrznego systemu kontroli;

3) prawidłowość prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 25.

3. Kontrolę przeprowadza organ kontroli obrotu przy współdziałaniu organów, o których mowa w art. 29 ust. 2.

4. Organ kontroli obrotu może zwrócić się o przeprowadzenie kontroli do innego właściwego państwowego organu kontrolnego.

Art. 29. 1. Do prowadzenia kontroli, o której mowa w art. 28 ust. 1, organ kontroli obrotu może powołać zespół kontrolny, zwany dalej "zespołem".

2. Na wniosek organu kontroli obrotu organy opiniujące delegują do prac w zespole funkcjonariuszy, żołnierzy lub pracowników podległych albo nadzorowanych jednostek organizacyjnych. W skład zespołu organ kontroli obrotu może także powołać biegłych i ekspertów, za ich zgodą.

3. Organ kontroli obrotu, powołując zespół, wyznacza jego kierownika, który koordynuje przebieg czynności kontrolnych oraz sporządza protokół pokontrolny.

4. Czynności kontrolne są wykonywane na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez organ kontroli obrotu.

5. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli. Wzór upoważnienia powinien zawierać w szczególności: wskazanie osoby, rodzaj i numer dokumentu tożsamości, datę ważności upoważnienia oraz informację, że na żądanie posiadacza upoważnienia wykonującego czynności kontrolne kontrolowany jest obowiązany udzielać informacji i okazywać dokumenty.

Art. 30. 1. Członkowie zespołu są uprawnieni w szczególności do:

1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest wykonywana przez kontrolowanego działalność, w dniach i godzinach, w których jest ona wykonywana lub powinna być wykonywana;

2) żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji oraz udostępnienia danych mających związek z przedmiotem kontroli.

2. Kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy dokonuje się w obecności kontrolowanego albo osoby przez niego upoważnionej.

2a. W przypadku nieobecności osób, o których mowa w ust. 2, czynności kontrolne mogą być wykonywane w obecności innego pracownika kontrolowanego, który może być uznany za osobę, o której mowa w art. 97 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), lub w obecności przywołanego świadka, którym powinien być funkcjonariusz publiczny, niebędący jednak pracownikiem organu przeprowadzającego kontrolę.

3. Kierownik zespołu przekazuje kontrolowanemu protokół pokontrolny, do którego kontrolowany ma prawo zgłosić uwagi, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania.

4. Protokół pokontrolny wraz z uwagami zgłoszonymi przez kontrolowanego kierownik zespołu przekazuje organowi kontroli obrotu.

Art. 31. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w obrocie, organ kontroli obrotu wzywa podmiot do przywrócenia stanu zgodnego z ustawą w terminie miesiąca od dnia doręczenia wezwania.

2. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, organ kontroli obrotu cofa, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolenia indywidualne lub zezwolenia globalne. W przypadku zezwoleń generalnych organ kontroli obrotu wydaje decyzję administracyjną zakazującą podmiotowi korzystania z zezwolenia. O wydaniu decyzji organ kontroli obrotu informuje organy opiniujące.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, podmiot może otrzymać następne zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne lub skorzystać z zezwolenia generalnego nie wcześniej niż po upływie roku odpowiednio od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego lub decyzja o zakazie korzystania z zezwolenia generalnego stała się ostateczna.

Art. 32. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Rozdział 6

Przepisy karne i kary pieniężne

Art. 33. 1. Kto dokonuje obrotu bez zezwolenia lub, chociażby nieumyślnie, wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

2. Jeżeli sprawca, dokonujący obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, działa nieumyślnie i przywrócił stan, o którym mowa w art. 31 ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2a. Kto zamieszcza nieprawdziwe lub niepełne informacje we wniosku o wydanie zezwolenia na obrót podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto dopuszcza do popełnienia czynu określonego w ust. 1 lub 2.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, 2 lub 3 sąd może orzec przepadek towarów o znaczeniu strategicznym lub innych przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia albo pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, w tym środków płatniczych i papierów wartościowych, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.

Art. 34. Kto nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 26 ust. 1, podlega karze grzywny.

Art. 35. Kto utrudnia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 28 ust. 1, podlega karze grzywny.

Art. 35a. Kto nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 21c ust. 2, podlega karze grzywny.

Art. 36. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 34, 35 i 35a, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.).

Art. 37. Osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, która dokonuje obrotu bez ważnego zezwolenia, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 200.000 zł.

Art. 37a. Podmiotowi dokonującemu przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania określonych w art. 21a, bez zgłoszenia zamiaru dokonania przywozu lub transferu wewnątrzunijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organowi monitorującemu, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100.000 zł.

Art. 37b. Podmiotowi, który nie wypełnia obowiązków, o których mowa w art. 8 ust. 3, art. 22 ust. 3a, art. 25 ust. 1 i art. 27a ust. 1, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100.000 zł.

Art. 38. Osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, która dokonuje obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu lub zamieszcza nieprawdziwe lub niepełne informacje we wniosku o wydanie zezwolenia organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100.000 zł.

Art. 39. Osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, która nie wypełnia obowiązków lub warunków, o których mowa w art. 26 ust. 1, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 50.000 zł.

Art. 40. 1. Kary pieniężnej nie wymierza się, jeżeli od dnia, w którym stwierdzono zaistnienie podstaw odpowiedzialności określonej w art. 37-39, upłynęło 5 lat.

2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.

Art. 41. 1. Termin płatności kary pieniężnej wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.

2. Kara pieniężna nieuiszczona w terminie podlega, wraz z odsetkami za zwłokę, przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 42. W przypadku gdy zapłata wymierzonej kary pieniężnej w terminie określonym w art. 41 ust. 1 znacznie ograniczy lub uniemożliwi dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez podmiot, organ kontroli obrotu może na wniosek podmiotu wydać decyzję administracyjną o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu kary pieniężnej na raty, na okres nie dłuższy niż rok.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 43. W ustawie z dnia 9 stycznia 1997 r. - Kodeks celny (Dz. U. Nr 23, poz. 117, Nr 64, poz. 407, Nr 121, poz. 770, Nr 157, poz. 1026 i Nr 160, poz. 1084, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 160, poz. 1063, z 1999 r. Nr 40, poz. 402 i Nr 72, poz. 802 oraz z 2000 r. Nr 22, poz. 269) w art. 14 § 6a otrzymuje brzmienie:

"§ 6a. Do pozwoleń, o których mowa w § 6, stosuje się odpowiednio art. 17, 18 i 20 ustawy z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami (Dz. U. Nr 157, poz. 1026, z 1999 r. Nr 55, poz. 587 i Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 119, poz. 1250)."

Art. 44. W ustawie z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym (Dz. U. Nr 157, poz. 1026 oraz z 1999 r. Nr 55, poz. 587 i Nr 101, poz. 1178) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięto).

Art. 45. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. o niektórych umowach kompensacyjnych zawieranych w związku z umowami dostaw na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 80, poz. 903) w art. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) uzbrojeniu lub sprzęcie wojskowym - rozumie się przez to uzbrojenie w rozumieniu ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 119, poz. 1250),".

Art. 46. W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 83, poz. 932) w art. 4 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

"6) uzbrojeniu lub sprzęcie wojskowym - rozumie się przez to uzbrojenie w rozumieniu ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 119, poz. 1250),".

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 47. Postępowania wszczęte na podstawie przepisów ustaw, o których mowa w art. 44 i 51, oraz niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ostateczną decyzją podlegają umorzeniu.

Art. 48. 1. Pozwolenia na przywóz, wywóz lub tranzyt towarów i technologii ujętych w wykazach towarów i technologii objętych szczególną kontrolą, wydane na podstawie przepisów art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1993 r. o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi (Dz. U. Nr 129, poz. 598, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 157, poz. 1026 oraz z 1999 r. Nr 70, poz. 775 i Nr 83, poz. 931), z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się zezwoleniami indywidualnymi w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt 1 i zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2001 r.

2. Pozwolenia wydane na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym (Dz. U. Nr 157, poz. 1026 oraz z 1999 r. Nr 55, poz. 587 i Nr 101, poz. 1178), w zakresie dotyczącym obrotu specjalnego, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się zezwoleniami indywidualnymi w rozumieniu art. 7 ust. 2 i zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2001 r.

Art. 49. Przepisy wykonawcze dotyczące wykazów towarów i technologii objętych szczególną kontrolą obrotu z zagranicą, wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują moc do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

Art. 50. 1. Do dnia wejścia w życie przepisów art. 9 ust. 4 pkt 1 i 4 i art. 10 ust. 1 zezwolenia indywidualne mogą być wydawane przedsiębiorcom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uzyskali wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących obrót specjalny z zagranicą na mocy przepisów art. 33 ustawy z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym, oraz przedsiębiorcom, którzy przedłożą certyfikat, o którym mowa w art. 11 ust. 4.

2. Do dnia wejścia w życie art. 8 ust. 2 na obrót towarami podwójnego zastosowania wydaje się wyłącznie zezwolenia indywidualne.

Art. 51. Traci moc ustawa z dnia 2 grudnia 1993 r. o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi (Dz. U. Nr 129, poz. 598, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 157, poz. 1026 oraz z 1999 r. Nr 70, poz. 775 i Nr 83, poz. 931).

Art. 52. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z wyjątkiem:

1) art. 8 ust. 2, który wchodzi w życie po upływie 3 lat od dnia ogłoszenia;

2) art. 9 ust. 4 pkt 1 i 4 i art. 10 ust. 1, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

Załącznik nr 3

Orientacyjny wykaz państw

objętych międzynarodowymi sankcjami na obrót towarami o znaczeniu strategicznym.

Afganistan

Białoruś

Chiny

Demokratyczna Republika Kongo

Erytrea

Federacja Rosyjska

Irak

Iran

Jemen

Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna

Liban

Liberia

Libia

Myanmar (Birma)

Południowy Sudan

Republika Środkowej Afryki

Somalia

Sudan

Syria

Zimbabwe

Załącznik nr 4

KATEGORIE WYKAZU UZBROJENIA

ML 1. Broń gładkolufowa o kalibrze mniejszym niż 20 mm, inne uzbrojenie i broń automatyczna o kalibrze 12,7 mm (0,50 cala) lub mniejszym oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 2. Broń gładkolufowa o kalibrze 20 mm lub większym, inna broń i uzbrojenie o kalibrze większym niż 12,7 mm (0,50 cala), miotacze oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 3. Amunicja i zapalniki nastawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 4. Bomby, torpedy, rakiety, pociski rakietowe, inne urządzenia i ładunki wybuchowe oraz związane z nimi wyposażenie i akcesoria specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 5. Sprzęt kierowania ogniem oraz związany z nim sprzęt ostrzegania i alarmowania, a także powiązane z nimi systemy oraz sprzęt do testowania, strojenia i zakłócania specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, a także specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i wyposażenie.

ML 6. Pojazdy lądowe i ich komponenty.

ML 7. Chemiczne lub biologiczne środki trujące, „środki rozpraszania tłumu", materiały radioaktywne oraz związany z nimi sprzęt, komponenty i materiały.

ML 8. „Materiały wysokoenergetyczne" oraz substancje pokrewne.

ML 9. Wojenne jednostki pływające, specjalny sprzęt morski i wyposażenie oraz komponenty do nich specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych.

ML 10. „Statki powietrzne", „statki powietrzne lżejsze od powietrza", bezzałogowe statki powietrzne, silniki lotnicze i wyposażenie „statków powietrznych", pokrewne wyposażenie i komponenty specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych.

ML 11. Sprzęt elektroniczny nie wyszczególniony w innym miejscu Wykazu uzbrojenia oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty.

ML 12. Systemy broni opartej na energii kinetycznej dużych prędkości oraz sprzęt pokrewny i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 13. Sprzęt opancerzony lub ochronny, konstrukcje oraz ich komponenty.

ML 14. „Sprzęt specjalistyczny do szkolenia wojskowego" lub do symulacji gier wojennych, symulatory specjalnie zaprojektowane do treningu użytkowania jakiejkolwiek broni palnej lub uzbrojenia wymienionego w pozycjach ML1 lub ML2 oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i akcesoria.

ML 15. Sprzęt do zobrazowywania lub przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty i akcesoria.

ML 16. Odkuwki, odlewy i inne półfabrykaty, których wykorzystanie w produkcie objętym wykazem jest możliwe do zidentyfikowania na podstawie składu materiału, geometrii lub funkcji, a które zostały specjalnie zaprojektowane dla któregokolwiek z produktów określonych w pozycjach od ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 lub ML19.

ML 17. Różnorodny sprzęt, materiały i 'biblioteki' oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 18. Sprzęt i komponenty do produkcji uzbrojenia wymienianego w Wykazie.

ML 19. Systemy broni o ukierunkowanej energii, sprzęt pokrewny lub przeciwdziałania, modele badawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.

ML 20. Sprzęt kriogeniczny i „nadprzewodzący" oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty i akcesoria.

ML 21. „Oprogramowanie".

ML 22. „Technologia".

Załącznik nr 5

Uczestnictwo w wielostronnych reżimach kontroli eksportu

Państwo	**Komitet Zanggera**	**Grupa Dostawców Jądrowych**	**Grupa Australijska**	**Reżim Kontrolny Technologii Rakietowych**	**Porozumienie z Wassenaar**
Argentyna	X	X	X	X	X
Australia	X	X	X	X	X
Austria	X	X	X	X	X
Belgia	X	X	X	X	X
Białoruś	X	X			
Brazylia		X		X	
Bułgaria	X	X	X	X	X
Chorwacja	X	X	X		X
Chiny	X	X			
Cypr		X	X		
Czechy	X	X	X	X	X
Dania	X	X	X	X	X
Estonia		X	X		X
Finlandia	X	X	X	X	X
Francja	X	X	X	X	X
Grecja	X	X	X	X	X
Hiszpania	X	X	X	X	X
Holandia	X	X	X	X	X
Indie				X	X
Irlandia	X	X	X	X	X
Islandia		X	X	X	
Japonia	X	X	X	X	X
Kazachstan	X	X			
Kanada	X	X	X	X	X
Korea Płd.	X	X	X	X	X
Litwa		X	X		X
Luksemburg	X	X	X	X	X
Łotwa		X	X		X
Malta		X	X		X
Meksyk		X	X		X
Niemcy	X	X	X	X	X
Norwegia	X	X	X	X	X
Nowa Zelandia	X	X	X	X	X
Polska	X	X	X	X	X
Portugalia	X	X	X	X	X
Rosja	X	X		X	X
RPA	X	X		X	X
Rumunia	X	X	X		X
Serbia		X			
Słowacja	X	X	X		X
Słowenia	X	X	X		X
Szwajcaria	X	X	X	X	X
Szwecja	X	X	X	X	X
Turcja	X	X	X	X	X
Ukraina	X	X	X	X	X
USA	X	X	X	X	X
Węgry	X	X	X	X	X
Wielka Brytania	X	X	X	X	X
Włochy	X	X	X	X	X
Razem	**39**	**48**	**42**[4]	**35**	**42**

[4] Status członka Grupy Australijskiej posiada również Komisja Europejska

Załącznik nr 6

Wykaz firm, które dokonały rzeczywistego eksportu w 2017 r.

(w układzie alfabetycznym)

Agencja Mienia Wojskowego
Alfa Sp. z o.o.
AM Technologies Sp. z o.o.
AMZ-Kutno S.A.
Ankol Sp. z o.o.
ARMY TRADE Sp. z o.o.
ASMG Sp. z o.o.
BEES-POL Sp. z o.o.
Bipromasz Bipron Trading S.A.
BIWAR Sp. z o.o.
BUOS Sp. z o.o.
CENREX Sp. z o.o.
CENZIN Sp. z o.o.
CFT Precyzja Sp. z o.o.
COGNOR S.A. Oddział HSJ w Stalowej Woli
DAREKON Sp. z o.o.
DEZAMET S.A.
Eaton Automotive Components Sp. z o.o.
EG Polska Sp. z o.o.
ETC-PZL Aerospace Industries Sp. z o.o.
EURO Sp. z o.o.
Fabryka Broni Łucznik Sp. z o.o.
FALCON Sp. z o.o.
Filbico Sp. z o.o.
FIN Sp. z o.o.
Gardner Aerospace Mielec Sp. z o.o.
General Electric Company Polska Sp. z o.o.
Goodrich AerospacePoland Sp. z o.o.
Hamilton Sundstrand Poland Sp. o.o.
Huta Stalowa Wola S.A.
Hydron-Unipress Sp. z o.o.
Instytut Lotnictwa
INTERARMS Sp. z o.o.
JAKUSZ Sp. z o.o.
Kubara Lamina S.A.
LOT AMS Sp. z o.o.
LUBAWA S.A.
MASKPOL S.A.
MESKO S.A.
Metalexport-S Sp. z o.o.
MEX Technologies Sp. z o.o.
Meyer Tool Poland Sp. z o.o.
MIRANDA Sp. z o.o.
MISTA Sp. z o.o.
MOTO_ARMIA Sp. z o.o.
MPARMS-Marek Pawlik
MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o.
NFM Production Sp. z o.o.
OBR-CTM S.A.
Panalpina Polska Sp. z o.o.
Pioneer Arms Corporation Sp. z o.o.
PIT-RADWAR S.A.
Polski Holding Obronny Sp. z o.o.
Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o.
Pratt&Whitney Kalisz Sp. z o.o.
Pratt&Whitney Rzeszów S.A.
Progres Security s. c.
Przemysłowe Centrum Optyki S.A.
Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów
PZL Warszawa-Okęcie S.A.
PZL-Świdnik S.A.
Rolls-Royce Poland Sp. z o.o.
ROSOMAK S.A.
SKB DRIVE TECH S.A.
STOMIL-Poznań S.A.
STV Polska Sp. Z o.o.
TDM Electronics S.A.
Technokontakt Sp. z o.o.
TELDAT Sp. z o.o.
Thoni Alutec Sp. z o.o.
UTC Aerospace Systems HS Kalisz Sp. z o.o.
UTC Aerospace Systems Wrocław Sp. z o.o.
VISMAG Sp. z o.o.
V-Project Sp. z o.o.
WB Electronics S.A.
Webasto Petemar Sp. z o.o.
WIKA Polska Sp. z o.o.
Wojskowe Zakłady Elektroniczne S.A.
Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A.
WORKS 11 Michał Lubiński
WORKS 11 Sp. z o.o.
Wtórplast S.A.

Wytwórnia broni Jacek Popiński
WZL-1 S.A.
WZL-2 Bydgoszcz
Zakład Doświadczalny Biskupiec Sp. z o.o.
Zakłady Chemiczne "NITRO-CHEM" S.A.
Zakłady Mechaniczne "Tarnów" S.A.
ZM "BUMAR-ŁABĘDY" S.A.